ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4943 | 11/24 ՄԱՅԻՍ 1902 | ՇԱԲԱԹ | 16 ՍԷՖԷՐ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4943

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՄԱՐՄՆԻ ԱՃՈՒՐԴ

Բաղէշէն այս շաբթու իսկ Արեւելքի հասած թղթակցութիւն մը կը պատմէ ամուսնական բաւական մանուածապատ խնդիր մը, որ այս պահուս կը զբաղեցնէ Մշոյ եւ Բաղէշի Առաջնորդարանները: Խնդիրը կը դառնայ մարմնի այն ստոր աճուրդին շուրջը, որուն գաւառացի Հայեր կ'ենթարկեն իրենց աղջիկ զաւակները, եւ որ «ղալան» կը կոչուի: Բարբարոս, վայրենի, եւ գերազանցապէս անբարոյացուցիչ դրութիւն մըն է այդ «ղալան» ըսուածը զոր դատապարտելու համար մարդկային ո՛չ մէկ խիղճ պիտի վարանէր: Հայր մը որ իր մատաղ աղջիկը, յաճախ նոյն իսկ անչափահաս, մէջտեղ կը դնէ ո՛ եւ է ապրանքի մը պէս, եւ տրամադրութիւն կը յայտնէ զայն տալ անոր որ ամէնէն աւելի բարձր գինը պիտի վճարէ: Աճուրդը կը սկսի. մէկը 20 մէճիտ կու տայ, ուրիշ մը երեսուն մէճիտ, ու վերջապէս աղջիկը կը մնայ ամէնէն աւելի տուողին: Ասանկ պարագաներու մէջ, աղջիկնին մէջտեղ դնող հայրերը ո՛չ իրենց ապագայ փեսացուին տարիքը նկատի կ'առնեն, ո՛չ անցեալը, ո՛չ բարոյականը, ո՛չ դիրքը, ոչ ալ առողջական վիճակը: Բոլոր ատոնք որո՛ւ հոգ. կը բաւէ որ դրամը շատ վճարեն, եւ այդ իսկ բաւական է արդէն: Չէ՞ մի որ իրենք չպիտի ըլլան իրենց փեսացուներուն հետ ամուսնացողները, այլ աղջիկնին: Թող անիկա մտմտայ կ'ըսեն, դրամը կը գանձեն եւ աղջիկը կը նետեն դուրս:

Թէ ի՛նչ հետեւանքներ կրնայ ունենալ այս տեսակ դրութիւն մը, ի՛նչ հարկ կայ մանրամասնելու. չէ՞ զգացուիր արդէն: Երեւակայեցէք մաքուր, անբիծ ու անմեղ աղջիկ մը որ այդպէսով կը նետուի ամէնէն լպիրշ սրիկային ծոցը. ամուսնական ի՛նչ չարաւոտ կեանք մը պիտի ունենայ խեղճ աղջիկը, մարդ մը որ ամէն տեսակէտներով իրեն պըժգանք կ'ազդէ, մարդ մը որուն թերեւս երեսն անգամ նայելու կը քաշուի՝ չտեսնելու համար անոր բովանդակ դժնութիւնը, հօրը ձեռքով կու գայ բաժնել իր կուսական անաղարտ անկողինը: Ի՞նչ կ'ուզէք որ ըլլայ այդ խեղճ աղջիկը, այդ աղաւնիի հոգին: Երեւակայեցէք տակաւին հազիւ կեանքի գարունը ողջունած աղջիկ մը, արեւի, կեանքի ու թարմութեան ծարաւի անչափահաս աղջիկ մը որ այդ դրութեամբ կը պատրաստուի կենակցիլ յաճախ նոյն իսկ հօրմէն աւելի տարիքոտ անձի մը հետ: Ի՞նչ հրապոյր պիտի ունենայ իրեն համար այդ պայմաններուն մէջ սարքուած ամուսնութիւն մը, ի՛նչ կեանք պիտի կարենայ վարել այդ յարկին տակ. մարդը որ գնած է զինքը, մարդը որ ամուսին նշանակուած է իրեն, երբեք չպիտի կրնայ էրկան մը հանգամանքը ստանալ իր աչքին. աւելի տատ մը պիտի նկատէ զայն, իր աղջկան առոյգ դէմքին եւ անոր ալեւորած գերծ գլխուն միջեւ ո եւ է մօտաւորութիւն մը չտեսնելով: Ու տակաւին երեւակայեցէք որչափ գէշ բան որ կրնաք՝ իբր հետեւանք այդ «ղալան»ի դրութեան: Աղջիկ մը հոս Թօքախտին զոհ կ'երթայ այդ պատճառաւ, ուրիշ մը անդին ծննդաբերական դժուարութիւններու մէջ կեանքը վրայ կու տայ: Եւ այսպէս, կանխահաս տղաբերքեր, վիժումներ, հիւծումներ, հաշմում ու մահ միշտ այդ անանուն, միշտ այդ ստոր դրութեան պատճառաւ զոր «ղալան» կը կոչեն:

* * *

Վերջին օրինակը, ինչպէս ըսի, Բաղէշէն կը հասնի: Պատմութիւնը, ցաւալի ու միանգամայն ընդվզեցուցիչ, կ'արժէ ամփոփել քանի մը տողով.—Պուլանըգցի (Մուշ) Ապրէեան Պաղտասար, իր դեռատի աղջիկը, Շուշանը, աճուրդի կը դնէ. քանի մը հոգի գին կուտան, ու վերջապէս աղջիկը կ'իյնայ Բաղէշցի երիտասարդի մը՝ Տիգրան Պապայեանի՝ որ 50 մէճիտի հասցուցած էր «ղալան»ը: Համաձայնութիւնը կը կնքուի իսկոյն. օրհնուած հացը կը կիսուի եւ նշանտուքը կը կատարուի, դըրծողութիւն մը՝ որուն համար տղան 30 ոսկիի նոր ծախք մըն ալ կը պարտաւորուի ընել: Աղջկան հայրը սակայն, 50 մէճիտ «ղալան»ը գանձելէ վերջ, առանձին մէկը նշանտուքը կը խզէ: Երիտասարդը կը բողոքէ, տուած ղալանը, ծախսած 30 ոսկին կը պահանջէ, բայց ի զուր. աղջկան հայրը փոխանակ իրեն ականջ տալու, վերջապէս կը գտնէ նոր փեսայ մը, նոյն թեմէն Մխէեան Նատոյի պանդխտութեան մէջ գտնուող տղան: Խեղճ աղջիկը հազիւ միւսին վարժուած, կը ստիպուի մոռնալ զայն ու դառնալ երկրորդ անգամ «ղալան» վճարողին: Խնդիրը այս վիճակին մէջն է այս պահուս, եւ իր բովանդակ մանուածապատ հանգամանքովը ծանրացած Բաղէշի եւ Մշոյ Առաջնորդարաններուն վրայ:

Անոնք որ չարունակաբար կը հետեւին թերթերուն, կրնան գիտնալ որ այդ խնդիրը ո՛չ առաջինն է տեսակին մէջ, ո՛չ ալ վերջինը ըլլալ կը խոստանայ: Գաւառներէն թղթակիցներ չարունակ արձագանգ կ'ըլլան «ղալան»ի դրութեան ծնունդ տուած այդ խայտառակութեանց, որոնք երթալով աւելի սուր հանգամանք մը կ'առնեն: Շատ տեղեր, այդ դրութիւնը չէնք չնորհք գերեվաճառութեան մը փոխուած է, եւ առաջ կը տարուի այդպէս՝ եկեղեցւոյ պաշտօնեաներու մասնակցութեամբ: Ինչպէս շեշտած էր Արեւելքի թղթակիցը, վերոյիշեալ խնդրին մէջ գլխաւոր դերերը քահանաները խաղացած են: Առանց անոնց ձեռնտուութեան, առանց անոնց մասնակցութեան՝ ոչ մէկ հայր արդէն պիտի կրնար իր աղջիկը ամուսնացնել այդ ասիական վայրենի, այդ ասիական բարբարոս պայմաններու մէջ:

* * *

Եւ ահա ճիշդ այդ կէտին պէտք է ամէնէն աւելի ուշադրութիւն նուիրել: Քահանաներուն, եկեղեցւոյ պաշտօնեաներուն այդ ընթացքը եթէ կատարեալ խստութեամբ մը պատժուի, «ղալան»ի դրութիւնը բնաւ չի կրնար այնչափ աւեր գործել: Չէ՞ մի որ քահանաները պիտի ըլլան պսակողները. հոն ուր անյարմարութիւն մը տեսնեն՝ չեն պսակեր, եւ արդէն իսկ «ղալան»ին վնասներուն առաջքը առնուած կ'ըլլայ: Պատիժի պակասն է որ զիրենք բոլոր այդ անկանոնութեանց, բոլոր այդ զեղծումներուն կը մղէ այսօր: Իրողութիւն մը կը յայտնուի, զոր օրինակ վերոյիշեալ Բաղէշի խնդիրը, կը տեղեկագրուի, հրապարակաւ մեկնութեան առարկայ կը դառնայ, ամէն մարդ կը դատապարտէ յանցաւոր քահանան կամ քահանաները, ու Կրօնական Ժողովը, երկար բարակ ձգձգումներէ ետք վերջապէս կը մտածէ հարկ եղածը ընել: Այդ «հարկ եղածը» սակայն չորոշուիր բնաւ. եւ անդին, յանցաւոր քահանաները կատարեալ համարձակութեամբ եւ ապահովութեամբ կը չարունակեն իրենց կոտոշաւոր չահատակութիւնները:

Ե՞րբ արդեօք Կրօնական Ժողովը այդ պարտազանց քահանաներուն նկատմամբ հարկ եղածը ընելէ աւելի հարկ եղածը գործադրել պիտի մտածէ, ե՞րբ...

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Ամուսիններու միջեւ:

—Վայրկեաններ կան որ կ'ուզէի թեւեր ունենալ, թռչուն ըլլալ, կ'ըսէ կինը:

—Ես ալ հրացան, կը պատասխանէ էրիկը:

ԶԻԿԶԱԿ ՆՈԹԵՐ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ

Համոզուեցէք որ, անփոխարինելի, անմխիթարելի կորուստ մը պիտի ըլլար, մեր թերթօնապաշտ թերթին համար, ֆրանսացի հռչակաւոր թերթօնագիրին՝ Քսավիէ տը Մօնթէփէնի մահը, եթէ, իր մահէն անմիջապէս ետքը, յանկարծակի կերպով, չունենար ան իր արժանաւոր յաջորդը, իրեն չափ սրամիտ, իրեն չափ ճարտար վիպողութեան մէջ, բարքերու կորովի ուսումնասիրող, հանճար, տաղանդ, վերջապէս ամէն բան:

Այո՛, մեծ կորուստ մը պիտի ըլլար մեզի համար Մօնթէփէնի մեռնիլը, որովհետեւ այդ մարդը ամբողջ տարիներ կըշտացուցած է թերթօնահոշակ լրագիրներուն անկուշտ փորը, թերթին ստոմաքը, եթէ կ'ուզէք, ինչպէս կ'ըսէին առաջ:

Բայց հիմա որ, իր մահուընէն անմիջապէս ետքը, անիկա ունեցաւ իր պատուաւոր յաջորդը,—այլապէս շա՛տ ցաւալի բան պիտի ըլլար,—յանձին նորընոր գրողի մը, ա՛լ վախ չկայ որ պիտի զրկուինք վիպասանական հրաշակերտներէ, որոնց անսպառ աղբիւր եղած էր ֆրանսացի անուանի թերթօնագիրը՝ Մօնթէփէն:

* * *

Ցանցառ՞ էք, եթէ չկարդացիք հայ Մօնթէփէնին առաջին գործը, որ գրական վերջին երեւոյթը եղաւ, լրագրութեան մէջ, համբաւ մը տարածելով քերական կարդացող [illegible], մինչեւ... Գաբաղաչեանը:

Ու չզրկելու համար ձեզ գրական այդ հրաշալիքին վայելքէն, — եթէ երբեք զայն չկարդալու մեղքին մէջ գտնուեցաք, — պիտի փորձեմ թափառում մը ընել անոր մէջ, եւ քանի մը տողով վեր հանել անոր բովանդակած գեղեցկութիւնները, քանի որ ամէն կերպով կ'արժէ՛ անիկա ուսումնասիրութիւն մը, եւ մարդ պէտք չէ գտնուի որ չկարդացած չըլլայ զայն:

Մինակ, սկսելէ առաջ այդ թափառումին, չմոռնամ ըսել որ, անոր ընթացքին, ձեզի անծանօթ բառերու հետ գործ պիտի ունենամ քիչ մը, «պախալ»ներու, — օրինակի համար, — մանաւներու, եաղմաճներու, լիքօրինօյի, չիբօղի, եւ իր ընտանիքին հետ, ուրկէ պէտք չէ խրտչիք:

Ուրեմն:

«Պախալ Սերգիս»ի «անունի գիշեր»ին վրայ է կառուցուած վէպը:

«Պախալ Սերգիսին անունն էր այդ գիշեր» ուրեմն:

Անանկ անուն մը կուտար պախալ Սերգիս, իր «անուանակոչութեան տօն»ին օրը, եւ անանկ «պիւֆէ մը կը չաքէր», որ իր ճանչուորները բոլորն ալ այդ գիշեր իր տունը կը թափէին:

Հիւրերէն առաջ ահա «պախալ Սերգիսը տեղաւորուեր է արդէն բազմոցին անկիւնը»: «Կարելի չէ երեւակայել ճըշմարիտ պախալ մը առանց փորի:» Անիկա — փորը — «մերձաւոր ազգական, խնամի է տիկերուն, տակառներուն, պարկերուն»:

—«Չա՛թ, չա՛թ»:

—«Բա սուսն է»:

—«Լոյս պահեցէք, լոյս» կը հրամայէ պախալ Սերգիս:

«Ահա կ'երեւայ բանջարավաճառ Գիրգորը, իր ետին ձգած կինը եւ հասուն աղջիկները»: «Երկայն ճիտ մը ունի այս մարդը, խոշոր ձեռքեր եւ ոտքեր»: «Բազար խայդղի պէս — ո՛վ ընտպաշտ նկարագրութիւն — մեծածաւալ կօշիկներ ունի ան կրկնակ ներբաններով:»

—«Պարեւ մարիկս,—կ'ըսէ,— իր երկու սառած ձեռքերուն մէջ սեղմելով սանտիկնոջ տաքուկ ձեռքերը, որ կը բացագանչէ:»—Ձեռքերը որ կը բացագանչեն, կը հասկնա՞ք:

«Չա՛թ, չա՛թ» մըն ալ:

«Այս անգամ մուտք կը գործեն եաղմաճի Յակոբենք:»

Ասոնցմէ ետքը «իրարու ետեւէ կը ժամանեն տիւրկէր Սախօ, մականուանեալն Ուստա, տղրամաճի Տաճատը, հացագործ Համբարը, որուն Համբիկ ալ կ'ըսեն, կօշկակար Նշանը, մեյխաճի Միհրանը, աղաւաղեալն Միրիկ, — սառորդելիներո՛վ միշտ,—երկաթագործ Ագրիպասը, ախտէր Տարաշեւչը, գինեպան Սեղբոսը, բաղարճի Սերգիսը, որուն Սերչօ ալ կ'ըսեն, խանվէճի Լեւոնը, թօհաֆճի Օնիքը, եւն. եւն., բոլոր իրենց մասերով, յաւելուածներով, բարդութեամբք եւ աճանցներով, այսինքն՝ կին, զաւակ, մայր, քոյր, եւն. եւն.:»

Պախալ Սերգիս իր պզտիկ սենեակին մէջ իրարու վրայ կը տեղաւորցնէ այս հիւրերը, ինչպէս ճարտարօրէն կը տեղաւորցնէ խանութին մէջ, «հռչակաւոր ապուխտը, արեւելեան ժամպօնը, Կեսարիոյ պարգեւը, ազգային ուտելիք, զոր չսիրողը Հայ չէ:»

Ու «խօսակցութիւնը կը սկսի, բազմանդամ, բազմաձայն, բազմանիւթ:» Քիչ ետքը անուշ կու գայ:

Կրնաք երեւակայել թէ արշալոյսը մօտենալ կը սկսի, մինչեւ որ կարգէ կ'անցուին պախալ Սերգիսին քինչոր հիւրերը:

Հոգիները կը նեղանան, համբերութիւնները կը լմնան, եւ խօսքը կը հասնի:

—«Է, սկամպիլի սկսինք, կ'ըսէ պախալ Սերգիս»:

Թուղթը կու գայ, սկամպիլը կը սկսի:

Ալ հիմա հո՛ս պիտի տեսնէք մեր վիպասանին անզուգական կարողութիւնը:

Երկիւղածութիւնով մտիկ ըրէք ուրեմն:

—«Ինծի՛ նշան ըրէք, կ'ըսէ Գիրգոր»:

—«Չըթըլ մը, կ'ըսէ բանջարավաճառը»:

—«Աղջի՛կ, բաւնոյն դնա, նետելով եկուր, բռնելով եկուր, դուրս ելիր», կ'ըսէ ուրիշ մը:»

Իրար չեն հասկնար: Ամէն մարդ վարպետ կը կարծի, ու յանկարծ, վայրկեաններէն մէկը, կը բարկանայ: Եւ որովհետեւ ամէնքն ալ կրթեալ մարդիկ են, քաղաքավար խոսուբառաքի մը կը սկսին:

—«Ան խաղն ալ վրայ տուիր, . . . քը չլսածին նէ խօսմանա չէն ընէր», կը պոռայ անոնցմէ մէկը:

—«Ես տանհա քու սի՞մբ՛լէիդ դաս կըրնամ տալ ա՛ չօճո՛ւխ», կ'ըսէ եաղմաճի Յակոբ:

Մէկմէկա՛լ:

—«Խաբո՛ւտ»:

Է՛, կրնա՞ն համբերել կրթեալ մարդիկը:

—«Չեմ խաղար, ասանկ սանկյալախճա խօսմանա չըլլար, ասանկ էշէկճէսինէ օյին տալ չըլլար», կ'ըսէ ամէնէն բարեկիրթներէն մէկը:

—«Ինծի նայէ, կը յարէ բանջարավաճառը տաճկերէն, էշէկն ալ դուն ես, սանկյալախն ալ»:

Այս անուշ խօսակցութիւններուն մէջ խաղը կը վերջանայ, եւ հիւրերը պիւֆէն կ'առաջնորդուին:

Վէպը աղուօրնալ սկսաւ, հէ՞: Մտիկ ըրէք ուրեմն դեռ, որովհետեւ վիպասանը ա՛լ կ'աստուածանայ ասկէ ետքը, իր արուեստին մէջ:

Տեսէք կոկորդի ի՛նչ յուզումներ կ'ունենայ ան, սեղանին առջեւ:

«Հոն պանիրը ներկայացուած է իր բոլոր տեսակներովը: Պանիրներէն ետքը կու գայ իր քոյրը,— կը դիտէ՞ք զօրաւոր նմանութիւնը,—ձիթապտուղը: Ո՜վ երկու օրհնեալ ձիթապտուղ, պզտիկ հատերովդ, որո՛նք համ ու հոտի ծրարիկներ են: —Կարելի՞ է չյուզուիլ այս օրհնութիւններէն: Հոն ես նախ դուն, համակրելիդ չիրօզ, ներհար սիրուն արարած, որ Տարբեճայէն կու գաս մեզի: Հոն ես դուն մօրեղբօրորդիդ —Կեցէ՛ք, մնամի կ'ըլլան կոր ձուկերը իրարու հետ — սարտէլյային, հօրեղբօրորդիդ թթու կծու թուրշու պալըգլըն, եւ հեռաւոր հարուստ ազգականդ խաւեաւոր լիքօռինօյին հետ: Չեմ մոռնար զքեզ,— աղուոր «օ՛հ» մը կ'երթայ հոս, չէ՞,—ո՜վ զուարթերեսդ խավեար, ոչ ալ քեզ անմահականդ լաքէրտա: Ին վերջի պահեցի հռչակաւոր ապուխտը, արեւելեան ժամպօնը, Կեսարիոյ պարգեւը մեզի, ազգային ուտելիք, զոր չսիրողը Հայ չէ: Հոն ես քու լայն չերտերովդ՝ ուր սքանչելի գոյնով ճարպ մը կ'ամուսնանայ —օ՜հ, օ՜հ—փառաւոր կարմիրով լուանցիկ մսի մը հետ, գտնելու համար հրճուանք աչաց, եւ համ անմահական քմաց մերոց: Եւ հոս խոնարհեցէք յարգանօք, որովհետեւ արեւելեան խոհարարութեան գլուխ գործոցներն են եկողները, նոյնին հրաշահամբաւութիւնք միսեա եւ եալանճի տոլմասները: Մոռցուած չեն ասոնց սեաւ խնդիրը, թուաչիները, բողկերը: Ասոնցմէ ետքը կու գայ ժողովրդային ընտանիքներուն սիրելագոյն կերակուրը, զմայլելի լուբեան, պլաքի, եախնի, բէյսոզ, որուն աժանութիւնը, համն ու անդադարութիւնը այնքան հրաշալի կերպով կը միացնէ եւ ասոնց ալ կ'աւելցնէ,—ու միսերով բաժանում կ'ընէ հարկաւ,—իր օդաւոյց կատակներուն ախորժալուր (!) երաժշտութիւնը (!)»:

Ո՛հ, կ'օգտէ ալ: Անանկ չէ՞:

* * *

Խոստովանեցէք որ պախալ Սերգիս մը միայն կրնայ ընել այս փառաբանութիւնը:

Ալ առաջ չեմ երթար, որովհետեւ ասկէ անդին վէպը բան մը չարժեր: Ամէնէն գեղեցիկ տեղը թող կարդացի ան, որպէս զի համոզուիք թէ մեծ ցաւ մը չէ՛ Մօնթէփէնի մահը, մեր թերթօնապաշտ լրագիրներուն համար: Մինչեւ հիմա ան էր թերթօններու յորդառատ աղբիւրը, եւ իր մեռնելուն համար, պէտք չկայ վրդովուելու: Իր մահը մեծ պակաս մը չզգացներ: Իրեն յաջորդ մը թողո՛ւց ան:

Ի՞նչպէս, չէ՞ք հաւատար անոր:

Կ'աղաչե՛մ որ հաւատաք:

ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵԾ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

ՎԻՊԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

(Շար. Դ., օրուան թիւէն)

ԲԱՐԻԶ, 19 Մայիս

Այսպէս ուրեմն, ամբողջ քանի տարիներէ ի վեր դատարանին չըրածը, թերթ մը իր անձնական միջոցներովը կը ջանայ ընել, այն է ճշմարտութեան փշուր մը մէջտեղ հանել, տիկին Իւմպէրի քառասուն խորհրդաւոր պարիսպներով չըջապատած ժառանգութեան խնդրին մէջէն: Ու Մաթէն յաջողեցաւ այդ պարիսպներէն մէկը փլցնել, ստիպելով արդարութիւնը որ երթայ անգամ մը ներս նայի միլիոններու [illegible] դրամարկղէն, որով ճշմարտութիւնը քիչ ատենէն իր բոլոր մերկութեամբ երեւան պիտի ելլէ:

Արդարեւ, տեսանք թէ Մաթէն լրագիրը յաջողեցաւ կասկածներ յարուցանել միլիոններու գոյութեան մասին, ու տիկին Իւմպէրի պարտատէրերէն պարոն Մօռէլի պահանջումով դատարանը վճիռ արձակեց, որպէս զի մայիս 9ին, ի ներկայութեան դատական պաշտօնեաներու կատարուի դրամարկղին բացումը:

Ամբողջ Բարիզ անհամբեր կը սպասէր այն օրուան. ու ամէն ոք դուշակութիւն մը կ'ընէր իր կողմէն: Ամէն բան ըսին. միլիոնները մէջն են... չէ՛, մէջը չեն, որովհետեւ...: Նոյն իսկ ըսին թէ տիկին Իւմպէր իր ամբողջ ընտանիքով կծիկը դրեր է:

Ու հասաւ վերջապէս մայիս 9ի օրը, ա՛լ խօսքը կը ձգենք նոյն ինքն Մաթէն լրագրին, որու աշխատակիցներէն մէկը յաջողեցաւ ներս սպրդիլ ու ներկայ գտնուիլ մեծ արարողութեան: Ճշմարտապէս վիպական էջ մըն է որ կը ներկայացնենք:

Խօսքը Մաթէնի աշխատակիցինն է. «Հինգշաբթի իրիկուընէն ի վեր, խիստ հակասական լուրեր տարածուած էին տիկին Իւմպէրի ներկայութեան ու բացակայութեան մասին. ուզեցինք ճշմարտութեան վերահասու ըլլալ. ասոր համար ամէնէն պարզ միջոցն էր վայրկեան մը չհեռանալ տունէն:

«Հինգշաբթի գիշեր առանց ո՛ եւ է դէպքի անցաւ: Այնպէս կը թուէր թէ տունը բնակուած էր միշտ. խոհանոցը, որ մեծ պողոտային վրայ կը նայի, լուսաւորուած մնաց մինչեւ ուշ ատեն: Ժամը տասնըմէկին միջոցները ճրագները քիչ մը նուաղեցան, առանց բոլորովին մարելու սակայն: Ժամը կէս գիշերը քանի անցած, Բէրկոլէզ փողոցին վրայ նայող փոքրիկ պատուհան մը, որ լուսազարդուած էր, յանկարծակի խաւարեցաւ: Հետզհետէ պողոտան կ'ամայանայ: Ոչ կառք, ոչ ալ անցորդ ալ եւս: Աչքերս տունէն չեմ հեռացներ. ժամը առաւօտեան մէկը տասը անցած ամբողջ տունը մթութեան մէջ կը թաղուի, ու հանգստացող տան մը կերպարանքը կ'առնէ: Բայց ժամը մէկը քառասունհինգ անցած, մարդու մը ստուերը կ'երեւի պատին տակը: Բարձրահասակ, նիհար, բաւական լաւ հագուած, ածիլուած երեսով ծառայի մը կերպարանքն ունի: Կը մօտենայ տանը ու գրպանէն ափ մը աւազ կը հանէ ու պատուհանին կը նետէ. ձայն տուող չըլլար: Քիչ մը սպասելէ ետք նոյն բանը կը կրկնէ. ու այս անգամ փոքրիկ փեղկ մը կը բացուի ու բան մը վար կ'իյնայ: Բանալի մըն է, զոր մարդը կը վերցնէ, դուռը կը բանայ ու ներս մտնէ. կամացուկ մը դուռը կը գոցուի ետեւէն: Ժամը երկուքին ուրիշ մէկը կու գայ. այս անգամ կին մըն է որ միւսոյն դռնէն ներս կը մտնէ:

«Մինչեւ առաւօտեան ժամը վեց տանը առջեւ կը սպասեմ՝ առանց նոր բան մը տեսնելու: Քիչ ետքը ծառաները կը սկսին փողոցը մաքրել ու աւլել:

«Ձեզ քիչ մը ձանձրանալի կը թուի սպասելը, բայց հոգ չէ, պէտք չէ թուլնալ: Առաւօտեան ժամը ութը, ինը, տասը կը զարնէ. մինչ ոչինչ, ոչինչ: Ժամը տասնըմէկը քանի հինգ անցած քիչ մը երթեւեկութիւն կը սկսի դրան առջեւ: P. L. M. երկաթուղիի ընկերութեան կառք մը կանգ կ'առնէ, բեռցուած երեք արկղերով: Ո՞ւրկէ կու գան, ի՞նչ կը պարունակեն, միլիոնները արդեօք, դաղտնիք: Դուռը կը բացուի անգամ մըն ալ դաղտագողի ու արկղերը ներս տարուելէ ետք կառքը կը հեռանայ: Քանի մը վայրկեան ետքը երիտասարդ մը աղէկ հագուած՝ դուռը կը զարնէ: Պահ մը դռնապանին հետ խօսելէ ետք քովի դուռը՝ թիւ 67 կը զարնէ ու կը մտնէ: Սխալած էր անշուշտ ու այն երիտասարդը ո՛ եւ է առնչութիւն չունէր միլիոններու խնդրին հետ: Մինչեւ կէսօր ոչինչ. տանը տէրերուն հետքը իսկ չերեւցաւ. դժուար է ըսել թէ հոն են թէ ոչ: Անցորդները, որոնց հետաքրքրութիւնը շարժած է այն տարօրինակ խնդրին շուրջ յարուցուած աղմուկէն, քայլերնին կը կամացցնեն ու պահ մը կը դիտեն տանը փակ պատուհանները: Մարդ կը զգայ որ բան մը տեղի կ'ունենայ հոն: Նոյն իսկ շատեր կանգ կ'առնեն արդէն ու ժամը կէսին արդէն բաւական մեծկակ խումբ մը կազմուած է դրան առջեւ:

«Այն պահուն կը փորձենք ներս մտնել:—«Տիկին Իւմպէր հոս չէ,» կը պատասխանեն մեզ բրտօրէն ծառաները: Ժամը մէկին քառորդ մնացած վերջապէս կը հասնի տիկին Իւմպէրի փաստաբաններէն մէկը, պարոն Լալայ: Կը զարնէ դուռը, ներս կը մտնէ... ու մենք ալ կը հետեւինք իրեն:

«Շքեղ սանդուղներէ վեր կ'ելլենք ու կը մտնենք սրահը, ուր տիկին Բարէր՝ տան վերակացուհին կը հիւրասիրէ մեզ:

—«Տիկին Իւմպէր իր [illegible] գացած է այցելելու, եւ հիմա կու գայ. Նոյն իսկ կը զարմանամ որ մինչեւ հիմա եկած չէ

— 70 —

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ—ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Ժ

ԺԱՆ ՔԼԷՐԺԱՆԻ ՎՐԷԺԸ

Կիյօմ խիստ ջղագրգռուած, լռութիւնը խզեց, ըսելով.

—Էհ, բարեկամս, տակաւին կը տարակուսի՞ք:

—Ոչ:

—Ինծի այնպէս կը թուէր թէ տարակուսէիք:

—Ո՛չ վարանք չեմ զգար. ճշմարտութիւնը պարզուած է այս նամակին մէջ: Վարանում չէ որ կ'ունենամ այս նամակը կարդալով, այլ ահաբեկում մը, սոսկում թէ ինչ ճարտար ու նուրբ վրէժխնդրութիւն մըն է կատարուածը: Արդարութիւնը երբեք չի կրնար մեղադրուիլ այդ մարդը դատապարտելուն համար, քանի որ ամէն ինչ անոր աննպաստ է:

—Ըսի՞, է . . .

—Պէտք է որ վկայութիւն տայ այն մարդը, որուն յանձնուած է նամակը:

—Կասպարի՞ վկայութիւնը:

—Այո՛: Նաեւ ամէն անոնց վկայութիւնը, որոնք այս նամակին պարունակութեան տեղեակ են:

—Ռեժին, Մարիան, Ժերոմ, այնպէս չէ՞:

—Այո՛:

—Յետո՞յ:

—Յետոյ Ժան Վիլլօրիէ ազատ պիտի արձակուի: Դատաստան տեղի չունենալու որոշում մը պիտի ստորագրեմ: Եթէ քիչ մըն ալ ուշանար, դատական թղթածրարը պիտի յղէի Ամբաստանիչ Ատեանին: Վիլլօրիէ Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ պիտի ելլէր եւ Ռեժին պիտի անպատուուէր:

—Կրնա՞մ Վիլլօրիէի հաղորդել այս լուրը:

—Այո՛:

Կիյօմ տխուր նախազգացում ունեցաւ, երբ բանտապահին իմացուց թէ Վիլլօրիէի հետ տեսակցիլ կ'ուզէր:

—Վիլլօրիէ քաջառո՞ղջ է, արիութիւն ունի՞, հարցուց Կիյօմ:

—Ձեր վերջին այցելութենէն ի վեր, երբ քսանըչորս ժամ անցած է, նշանակելի փոփոխութիւն մը առաջ եկած է անոր մէջ: Առաջ վհատութեան մէջ ինկած, չարունակ կ'արտասուէր:

—Երեկուընէ, իմ այցելութենէս ի վեր ի՞նչ եղաւ:

—Ալ եւս չի լար մնա՛ւ: Շատ հանդարտ երեւոյթ մը առած է. նոյն իսկ մեզի հետ կը խօսի ժպտադէմ, ինչ որ մինչեւ հիմա չէր պատահած: Անտարակոյս յուսադրած ըլլալու էք զայն:

Պահ մը յետոյ Կիյօմ ներս մտաւ Վիլլօրիէի խցիկէն: Արդարեւ, բանտարկեալը չատ հանդարտ կերպարանք մը ունէր:

—Կիյօմ, գէշ լո՞ւր մը կը բերէք:

—Ո՛չ, ընդհակառակը, քու մօտալուտ անպարտ արձակումդ հաղորդելու կու գամ:

—Անպարտ արձակո՞ւմս, ըսի՞ք:

—Այո՛:

Վիլլօրիէ ո եւ է զարմացում եւ յուզում չէր յայտներ: Կարծես թէ վստահ էր իր անպարտ արձակման վրայ, այնպէս որ Կիյօմ խայթուած, հարցուց.

—Գիտէի՞ք ձեր անպարտ արձակումը:

—Ի՞նչ: Բայց ես իմ որոշումս տուած էի արդէն, անպարտ արձակուէի կամ ո՛չ:

—Ժան, ի՞նչ բանի վրայ կը խորհիք:

—Երբ վերջին անգամ այցելեցիք, ձեզի հասկցուցի թէ մտքիս մէջ ծրագիր մը ունէի:

—Ի՞նչ ծրագիր:

—Մեռնելու ծրագիր մը: Չէի ուզեր Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ ելլել ու Ռեժինին անունը աղարտել: Միայն թէ մինչեւ վերջին վայրկեանը կը սպասէի, մինչ յոյս մը տածելով սրտիս մէջ:

Կիյօմ անոր խօսքերուն հաւատ չընծայելու ձեւ մը առաւ: Վիլլօրիէ արհամարհանօք ցնցեց ուսերը եւ չարունակեց իր խօսքը.

—Կիյօմ, ձեր կարծածին չափ վատ չեմ ես:

Վիլլօրիէ ծոցէն հանեց տեսակ մը չուան, որ շինուած էր թաշկինակներէ ու սաւանի կտորներէ:

—Տեսէք սա խեղդակապը, վայրկեանի մը մէջ կը լմնցնէ մարդուն գործը:

Ու ծածկելով տարօրինակ չուանը, Վիլլօրիէ ըսաւ.

—Քանի որ իմ ազատութեանս լուրը կը բերէք, ա՛լ եւս պէտք չի մնար այդ միջոցին դիմել: Ասիկա [illegible] բանն է: Սակայն հետաքրքիր եմ գիտնալու թէ հարցաքննիչ դատաւորը ինչպէս երեւան հանած է իմ անմեղութիւնս:

—Ռօզ—Մանօնի կողմէ գրուած նամակ մը:

—Նամա՛կ մը, ըսաւ Քլէրժան սարսռալով:

—Ռօզ նամակ մը ձգած է Կասպարի, նախընթաց օրը այն օրուան, երբ որոշած էր անձնասպան ըլլալ: Մանկամարդ աղջիկը այդ նամակին մէջ կը դաւանէր տեղի ունենալիք բոլոր անցքերը, ինչպէս նաեւ կը յայտնէր իր ձեռք առած բոլոր զգուշութիւնները, իր վրէժխնդրութիւնը յաջողցնելու համար:

—Ինչո՞ւ համար այդ նամակին տէրերը այսքան ուշ երեւան հանեցին զայն, ինչո՞ւ համար թոյլ տուին որ ամբաստանութիւններ ծանրանան իմ վրաս եւ Ռեժինի անունը աղարտելու մեծ բան չի մնար:

—Այդ նամակին պարունակութեան տեղեակ էին Կասպար, Ռեժին եւ Մարիան:

—Ռեժի՞նն ալ:

(Շարունակելի)

տակաւին, կ'ըսէ տիկին վերակացուհին։

«Կամաց կամաց միլիոնոյն պատրիմներով ներս կը մտնեն պարոն Լամօրէ, Իւմպէր ընտանիքին նօտարը, պարոն Բարմանթիէ, Պրավֆորտ եղբարց Հայրի փաստաբանը, պարոն Տրմօն, նօտարներուն ժողովին նախագահը։

«Վայրկեանները կը սահին, ու մէկը միւսին կը նայի գլուխը օրրելով։ Պահ մը կը սկսինք խորհիլ թէ մի՛ գուցէ Տիկին Իւմպէր չպիտի գայ. ու շատ չանցնիր կը համոզուինք թէ արդարեւ գալու չէ։

«Դուռը կը բացուի անգամ մըն ալ ու ներս կը մտնեն դատական մէկ քանի պաշտօնեաներ ու երկու ոստիկաններ։ Բայց 'ալ եւս կարելի չէ աւելի երկար սպասել. որոշում մը տալ պէտք է։ Պարոն Տրմօն իրեն հետ առնելով պարոն Մոռէլի փաստաբանը, կ'երթան դատարան, պէտք եղած գործառնութիւնները կատարելու, որպէս զի դրամարկղը բացուի ի բացակայութեան Տէր եւ Տիկին Իւմպէրի։ Անմիջապէս հեռաձայնով կը կանչուի նաեւ ոստիկանապետ Պարոն Բոշըֆէր։

Պէտք կ'ըլլայ մօտակայ արհեստանոցէ մը քանի մը բանուորներ բերել, դրամարկղի փականքը բանալ տալու համար։ Գործի կը սկսին, բայց բաւական դժուար է ու երկար կը տեւէ։ Սղոց, մուրճ ու աքցան կը յաջորդեն իրարու. վարը փողոցը՝ բազմութիւնը աղմուկէն հետաքրքրուած կը ժողվուի ու պատուհաններէն ներս կը նայի։

«Վերջապէս պողպատեայ դուռը տեղի պիտի տայ, տեղի կուտայ, դրամարկղը կը բացուի ու աչքերնուս առջեւ կը պարզուին դրամարկղի... պարապ գըզրոցները, աւա՜ղ։

«Ներկաներէն ոմանց համար կատարեալ հարուած մըն էր։ Պարոն Տիւպիւի՝ տիկին Իւմպէրի փաստաբանը, որ կատարեալ վստահութեամբ եկած էր հոն, այլայլած կը մնայ։ Գալով պարոն Բարմանթիէի, ի՛նչ ըլլալը չէր գիտեր, վասն զի դեռ քանի մը վայրկեան առաջ կը կրկնէր թէ ի՛նչպէս կրնար չհաւատալ Պրավֆորտներու գոյութեան, քանի որ երկու շաբաթ առաջ տասը հազար ֆր. ղրկած էին իրեն։

«Պարտատէրներէն մէկը՝ որուն առնելիքը ութ հարիւր հազար ֆրանքի կը հասնի, յուսահատած կը գոչէ. «Կորսուած եմ... ոչինչ կայ մէջը... ոչինչ, ոչինչ...»

Իսկապէս կայ բան մը մէջը, բայց շատ քիչ բան, հարիւր տասնըինը միլիոնի փոխարէն, պարապ հին տուփ մը, ծրար մը հին լրագիրներ ու պահարաններ, փոքրիկ արկղիկ մը՝ որուն մէջ կը գտնեն իտալական մէկ սու ու կոճակ մը։

Ե. ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Վէրէնիկինկի խորհրդակցութիւնը.— Պօէրները բացատրութիւններ կ'ուզեն.— Պերլինի մէջ.— Պօէր պատուիրակ մը.— Տարեդարձ մը.— Ձիերու եւ ջորիներու գնում:

Լոնտոն, 19 մայիս.—Այս իրիկուն կ'ըսուի թէ հիմա հեռագիրներ կը փոխանակուին Լորտ Միլների եւ Անգլիոյ կառավարութեան միջեւ։ Լորտ Միլներ արտաքին գործոց նախարարութեան հաղորդեր է Վէրէնիկինկի մէջ հաւաքուած Պօէրներուն յայտնած փափաքը, որով կ'ուզեն լուսաբանուիլ՝ Անգլիոյ կողմէ Պօէրներուն առաջարկուած պայմաններուն վերաբերեալ կարգ մը կէտերու մասին։ Հեռագրական գործակալութիւն մը ըսկոյց մը կը հաղորդէ լրագիրներուն թէ իրազեկ ակումբներու մէջ ըսուածին նայելով, Անգլիոյ կառավարութիւնը մինչեւ քանի մը օր պիտի ծանուցանէ Վէրէնիկինկի խորհրդակցութեան նկատմամբ բարեբաստիկ ելք մը։ Մասնաւոր տեղեկութիւններու նայելով Լոնտոնի մէջ չկայ մէկը որ Վէրէնիկինկի մէջ մինչեւ հիմա կատարուած խորհրդակցութիւններէն տեղեկութիւն ունենայ։ Կառավարութիւնն ալ վերջնական լուր մը չէ առած հինգշաբթի, ուրբաթ ու շաբաթ կատարուած խորհրդակցութեանց վրայ։ Նախարարութիւնը համոզուած է Պ. Չէմպրլէնի, ինչպէս Պիրմինկէմի մէջ յայտարարեց, թէ յուսալից է, սակայն մեծ վստահութիւն մը չունի։ Տէյլի Մէյլ որ երեք-չորս օր առաջ յայտարարած էր թէ հաշտութիւնը բացարձակապէս ապահով է, այս առտու Բրէթորիայի իր թղթակցէն հեռագիր մը ստացած՝ ծանուցանող թէ անխոհեմութիւն պիտի ըլլայ Վէրէնիկինկի խորհրդակցութեան գոհացուցիչ արդիւնք մը իբրեւ ապահով նկատել։ Այդ լրագիրը կարծիք կը յայտնէ թէ անհամաձայնութիւն մը ծագած ըլլալու է Պօէր պատուիրակներուն միջեւ։ Այս հեռագիրը ուղղուած պահուն տակաւին վաւերական բան մը չկայ։

Պերլին.— Պօէրներու նպաստամատոյց յանձնաժողովը, երէկ, լուր առաւ թէ հարկ է կամաւոր հիւանդապահներու նոր խումբ կազմել հարաւային Ափրիկէի համար, քանի որ Վէրէնիկինկի մէջ հաշտութեան մասին կատարուած բանակցութիւնները բոլորովին չեն յաջողած։

Վիեննա.—Պօէր բժիշկ Տօքթ. Ալպըրէխթ Տօքթ. Լէյտսէն լուր ստացաւ պատրաստ ըլլալ հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու համար։ Տօքթ. Ալպըրէխթ այսօր Պէրլին կ'ուղեւորի։

Լա Հէ.—Այսօր տօնուեցաւ Լա Հէի դեսպանախորհուրդին բացման երրորդ տարեդարձը՝ գումարումով մը, որուն նախագահեց Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Պօֆոր։ Բանախօսութիւններ արտասանուեցան Պ. Պօֆորի եւ ուրիշ անձնաւորութեանց կողմէ, որոնք պարզեցին կարեւորութիւնը ու նշանակութիւնը դեսպանախորհուրդին եւ իրաւարարական ատեանին հաստատմանը։ Նախկին նախարար Պ. Վան Հուլթէն յայտարարեց թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմը ոճիր մըն է միջազգային իրաւունքին դէմ՝ յանուն սխալ սկզբունքներու։ Հեռագիր մը ուղղուեցաւ Ռուսիոյ կայսեր, մաղթելով որ Ն. Վեհափառութեան նախաձեռնութեամբ հաստատուած գործը յառաջդիմէ։ Հոլանտայի թագուհիին ալ հեռագիր մը ուղղուեցաւ՝ առողջութիւն մաղթելով։

Լոնտոն.—Նիւ-Եորքի լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը ծանուցեր է Միսուրի գտնուող իր գործակալներուն՝ դադրեցնել հարաւային Ափրիկէի համար ձիերու եւ ջորիներու գնումը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Չի-Լիի մէջ.— Պաշտօնական յայտարարութիւն.— Շփոթութիւններ:

Բէքին, 19 մայիս.— Չինու կառավարութիւնը թէեւ օտար դեսպաններուն պաշտօնապէս ծանոյց թէ Չի-Լիի մէջ շփոթութիւնները հանդարտած են եւ պետերն ալ ձերբակալուած, սակայն ըմբոստներուն բոլոր պետերը Չէն-Թօ-Ֆու փախեր են։ Լու-Հանի երկաթուղիին պաշտօնեաները նկատել տալով որ չինացի պաշտօնատարները չեն կրնար զիրենք պաշտպանել, մեծ մասամբ Չէնկ-Թինկ-Ֆու եւ Բաօ-Թինկ-Ֆու դարձեր են, ուր բազմաթիւ փախստականներ կան։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Զօրահանդէսը.— Թագաւորին ներկայութիւնը.— Ժողովուրդին խանդավառութիւնը.— Ալֆոնս ԺԳ.ի յուզումը.— Պարսիկ պատգամաւորութիւնը:

Մատրիտ, 19 մայիս.—Ալֆոնս ԺԳ. իշխանական ճշգրտապահութիւն մը ունեցաւ։ Զօրահանդէսը ժամ 4½ին պիտի սկսէր. թագաւորը, տասը վայրկեան առաջ անցաւ Բուէրթա-տէլ-Սոլի տակէն։ Ժողովուրդը, որ ստուար բազմութեամբ խռնուած էր փողոցներուն մէջ մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց երիտասարդ վեհապետը՝ որ ուրախ եւ զուարթ էր։ Ն. Վեհափառութիւնը զօրավարի համազգեստ կը կրէր՝ կուրծքին կախած Սէնթ-Անտրէի պատուանշանը. հեծած էր գեղեցիկ նժոյգի մը վրայ զոր մայրը նուիրած է։ Փայլուն սպայակոյտ մը կը հետեւէր թագաւորին, որ բոլոր զինուորներուն առջեւէն անցաւ։ Յետոյ կատարուեցաւ զօրահանդէսը, որուն տասնըչորս հազար հոգի մասնակցեցան։ Հետեւակ ու հեծեալ բոլոր զինուորները շատ կանոնաւոր ընթացք մը ունեցին։

—Համբէսին ատեն Ալֆոնս ԺԳ. այնքան յուզուած էր որ սկսաւ արտասուել։ Այդ միջոցին քիթէն քիչ մը արիւն ալ եկաւ, ինչ որ կը վերագրուի արեւուն տապագին ջերմութեանը։

Մատրիտ, 17 մայիս.— Պարսիկ պատգամաւորութիւնը որուն պետն է Կ. Պոլսոյ դեսպան իշխան Րիզա խան եւ խորհրդական Յովհաննէս խան, երէկ, Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին ներկայացաւ հանդիսական արարողութեամբ։ Իշխան Միրզա Րիզա խան [illegible] պատուանշանը յանձնեց Սպանիոյ թագաւորին, ինչպէս նաեւ իր յանձնարարագիրները։ Դեսպանը բանախօսութիւն մը արտասանելով ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ, Մուզաֆֆերէտտին Շահին շնորհաւորութիւններն ալ մատուցանելով։ Ալֆոնս ԺԳ. սիրալիր պատասխան մը տուաւ։ Միրզա Րիզա խան իր յանձնարարագիրները մատուցանելուն առթիւ հետեւեալ բանախօսութիւնը արտասանեց.

«Պարսից Վեհ. Շահը, Օգոստափառ վեհապետս, պատիւ ըրած է ինծի, որպէս զի իբրեւ արտասովոր դեսպան իր ներկայացուցիչը ըլլամ՝ Ձեր Վեհափառութեան թագադրութեան շքեղ հանդէսներուն առթիւ։ Ուստի պատիւ ունիմ մատուցանել այդ պաշտօնիս վերաբերեալ յանձնարարագիրները։ Վեհափառ Տէր, առաջին անգամը չէ որ պարսիկ կառավարութեան առիթը կը ներկայանայ այդ հեռաւոր երկրին բարձր համարման եւ բարեկամութեան զգացումները յայտնելու Սպանիոյ արքայական արքունիքին։ ԺԷ. դարուն սկիզբները մեծանուն Մեծն Շահ Աբբաս դեսպան մը կը ղրկէր Մեծն Կարոլոս Ե.ի թոռան Ֆիլիպ Գ.ի, իր բարեկամութեան հաւաստիքը տալու։ Այդ անմոռաց թուականէն ի վեր երեք դարեր անցան։ Այսօր, նոր թուականի մը արշալոյսին, ինչպէս նաեւ ձեր գահակալութեան առթիւ, իմ օգոստափառ վեհապետս բարեհաճեցաւ ինծի համար խիստ ուրախալի պաշտօն մը յանձնել՝ այն է աշխարհի ամէնէն հին կայսրութեանց մէկին ջերմագին շնորհաւորութիւնները ու համակրութիւնները բերել վեհապետներէ ամէնէն երիտասարդին որ ամենափառաւոր անցեալով մը նշանաւոր գահու մը վրայ կը բարձրանայ։ Վեհափառ Տէր, Օգոստափառ վեհապետս ինքնագիր նամակին պարունակութիւնը իմ տկար խօսքերէս աւելի պիտի հաստատէ թէ Վեհ. Շահը որքան բարեկամական ու համակրական զգացումներով կը մասնակցի Ձեր ամբողջ ժողովուրդին մաղթանքներուն՝ Ձեր Վեհափառութեան ու արքայական գերդաստանին երջանկութեանը եւ անոր երկրին բարգաւաճմանը համար։ Եթէ կը ներուի ինծի անձնական մաղթանքներս ալ կցելու, կը համարձակիմ յուսալ թէ Ձեր Վեհափառութիւնը պիտի հաճի ընդունիլ զանոնք։»

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԷՆ

Դիկտատորութեան հաստատման ջնջումը.— Գերման լրագիրներու կարծիքը.— Հոհենլոհէ իշխանին կուսակալութիւնը.— Բարեփոխման օրինագիծեր:

Անկէ առաջ ծանուցինք, Գերմանիոյ Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Ալզաս-Լորէնի կուսակալին ղրկուած հրամանագիրը, որուն համաձայն կը ջնջուէր դիկտատորութեան հատուածը։ Աւասիկ այդ հատուածը. — «Հանրային անդորրութիւնը վտանգի մէջ եղած ատեն, կուսակալը կրնայ հարկ դատած միջոցները ձեռք առնել։ Անկէ զատ, զինուորական իշխանութեան իրաւունքներն ալ ի գործ դնել այն պարագային, երբ պաշարման վիճակի յայտարարուի 1849 օգոստոս 9ի օրէնքին համաձայն։» Այս վերջին օրէնքը Ֆրանսական օրէնսդրութեան մէկ տրամադրութիւնն է, որ ներմուծուած է 1871 դեկտ. 30ի գերմանական օրէնքին մէջ, որուն համաձայն, կառավարութիւնը իրաւունք ունի խուզարկութիւններ կատարելու գիշեր եւ ցերեկ, իրենց բնակավայրէն հեռացնել հաստատ բնակութիւն չունեցողները, ամէն տեղ գրաւելու զէնքերը եւ ռազմամթերքները, արգիլել հաւաքումները, խափանել լրագիրները, եւայլն։ Գերման լրագիրները ամէնքն ալ կը հաւաստեն թէ դիկտատորութեան հատուածին ջնջումը շատ լաւ ազդեցութիւն մը գործած է Ալզաս-Լորէնի մէջ եւ շատ համակրալից կերպով ընդունուած է ամբողջ գերման կայսրութեան մէջ։ Արդէն տասը տարի է ի վեր, գործնական արժէք մը չունէր դիկտատորութեան այդ հատուածը։ Հոհէնլոհէ Շիլինգսֆուրսթ իշխանը կուսակալ եղած ատեն, 1885-1894, երկու անգամ միայն ի գործ դրած էր այդ դիկտատորութիւնը. իսկ իր յաջորդը բնաւ պէտք չէր ունեցած անոր։ Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ դիկտատորութիւնը միշտ մտատանջութեան մէջ պահած է միայն։ Ահա թէ ի՛նչ պայմաններու մէջ, այս օրինական միջոցը ներմուծուեցաւ։ Երբ 1879 յուլիս 4ի օրէնքով, որ Ալզաս-Լորէնի վարչական կազմակերպութեան հետ առնչութիւն ունէր, կուսակալ մը անուանուեցաւ եւ անոր պաշտօնը սահմանուեցաւ, օրէնքին երկրորդ հատուածին գործադրութիւնը յանձնուեցաւ անոր։ Առաջ, 1871 դեկտեմբեր 31ի օրէնքին համաձայն, այդ իրաւունքները կը վերաբերէին գերագոյն նախագահներուն։ Կուսակալին տրուած այս անսահման իշխանութիւնը, մանաւանդ պաշարման վիճակի յայտարարուած ատեն, կը տարածուէր վարչական ամէն ճիւղերուն վրայ, երբ խնդիրը դառնար հանրային ապահովութեան վրայ։ Ալզաս-Լորէնի կուսակալը կրնար երկրէն վտարել ո եւ է Ալզաս-Լորէնցի կամ ուրիշ ազգութեան մը հպատակը, ինչպէս նաեւ խափանել լրագիրները։ Առաջին անձը, որ դիկտատորութեան օրէնքին համաձայն վտարուեցաւ երկրէն 1873ին, Սթրասպուրկի եպիսկոպոսութեան Աւագն. Փոխանորդն էր։ Երկար տարիներ, գերմանական Խորհրդարանը թոյլատրեց որ դիկտատորութեան այդ հատուածը մնայ, որուն դէմ պայքար մղեցին Ալզասցի երեսփոխանները՝ Պ. Պ. Կէրպէր, Ուինթըրէր, Բոալէ եւ Բոլախս։ Այդ հատուածին պահպանման ամէնէն աւելի ջանք տարին 1874ին եւ 1877ին, մինչ 1874ին, 1883ին եւ 1893ին այս իմաստով Խորհրդարանին առաջարկուած բարեփոխման օրինագիծը որ եւ է գործնական հետեւանք չունեցաւ։ 1895ին, Խորհրդարանը առաջարկեց ջնջել դիկտատորութեան հատուածը եւ իր կարծիքը յայտնեց, Պ. Ուինթէրէրի կողմէ 1900 փետրուարին առաջարկուած օրինագիծին վրայ։ Այդ թուականէն ի վեր, Խորհրդարանը ալ եւս չէր զբաղած այդ խնդրով։ Բրինց Հոհէնլոհէ իշխանը, կայսրութեան նախարարապետ եղած ատեն, շատ համակրալից վերաբերում մը ունէր Ալզաս-Լորէնեան բնակչութեան նկատմամբ, բայց չէր կրնար դիկտատորութեան հատուածը ջնջելու որոշում տալ։ Իշխանը սա կարծիքը կը յայտնէ այդ խնդրին վրայ խօսելով.—«Ինը տարի կուսակալութիւն ըրած եմ Ալզաս-Լորէնի մէջ, եւ կրնամ ըսել թէ շատ քիչ ի գործ դրուած են այն արտասովոր միջոցները, որոնք կայսերական վարչութեան կը պատկանին»։ Կուսակալի նախկին խորհրդական մը, Պ. Բեօլլեր, որ հիմա բրուսիական նախարար է, կը յայտարարէր թէ Ալզաս-Լորէնի մէջ վարած իր չորսամեայ պաշտօնավարութեան միջոցին առիթ չէր ունեցած կարդալու դիկտատորութեան հատուածը։ Եթէ ամենաբարձր պաշտօնատարներէն մէկը կ'ընէ այսօրինակ յայտարարութիւն մը, ասիկա կ'ապացուցանէ թէ օրինական այդ միջոցը ո եւ է մտատանջութիւն պատճառելու հանգամանք չունի։ Վերջին ատեններս միայն խնդրի նիւթ եղաւ դիկտատորութեան հատուածը։ Հոհէնլոհէ իշխանը կ'ուզէր իբր պահեստի ունենալ այդ օրինական տրամադրութիւնը, զոր պիտի կրնար ի գործ դնել ի հարկին։ Բայց ժամանակին հետ այդ գործն ալ կարգադրուեցաւ. այն որոշումը, զոր գերման կառավարութիւնը տուած է վերջերս, կ'ապացուցանէ թէ փոփոխութիւն մը առաջ եկած է գերման պաշտօնական բարձր շրջանակներու տրամադրութեանց մէջ։ Ահա այս պատճառաւ կարելի եղած է փոփոխութիւն մը ներմուծել ընդհանուր կացութեան մէջ, ջնջելով դիկտատորութեան հատուածը։

ԹԵՔՍԱՍԻ ՓՈԹՈՐԻԿԸ

Ահարկու աւերում.—Բազմաթիւ զոհեր.— Փոթորիկին ընթացքը:

Նիւ-Եորք, 19 մայիս.—Կոլիատէն (Թեքսաս) հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, երէկ, կէս օրէն չորս ժամ ետքը, սաստիկ կարկուտի մը յաջորդեր է սոսկալի փոթորիկ մը՝ մեծամեծ վնասներ պատճառելով։ Մեռեալներուն թիւն է վաթսուն եւ վիրաւորներունը՝ ութսուն։ Երեք եկեղեցիներ ու հարիւր տուներ փլեր են. միայն քարուկիր տուն մը անվնաս մնացեր է։ Վաճառատուններու ութը կոյտեր կործաներ են։ Հեռագրական թելերը կտրեր են։

Տալլաս (Թեքսաս).—Կոլիատէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ փոթորիկը հինգ վայրկեան տեւեր է՝ հարաւային արեւելքէն ծագելով։ Եօթանասուն հոգի մեռեր եւ հարիւրէ աւելի ալ վիրաւորուեր են։ Փոթորիկին անցած ճամբաները բեկորներով, [illegible] դիակներով եւ վիրաւոր անասուններով լեցուած են։ Փոթորիկը գացեր է մինչեւ Բէնթոսքի, չորս նահանգներէ անցնելով։ Թեքսասի ուրիշ քաղաքներուն մէջ ալ տուներ փլեր են։ Ուրիշ լուրի մը նայելով վիրաւորներու թիւը երկու հարիւր է։ Քառասուն սեւամորթներու դիակներ գտնուեր են։ [illegible] սեւամորթներ ալ վիրաւորուած են՝ շատերը մահացու կերպով։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ՄԵԾ ԱՂԷՏԸ

Վաղանցուկ խաւարում.— Մոխիրներու անձրեւը.— Դիակները.— Պաշարներու առաքում.— Մ. Նահանգաց նպաստը.— Անգլիական Անթիլեանց մէջ.— Լոնտոնի մէջ հանգանակութիւն.— Մարտանաւեր Սէն-Բիեռի առջեւ:

Ֆոռ-տը-Ֆրանս, 18 մայիս.— Բարեբաղդաբար չիրականացաւ այն երկիւղը թէ Բէլէ լեռը նորէն ահագին ժայթքում մը ունենայ։ Առջի գիշերը սկսած մոխիրի անձրեւը, որ քաղաքը ու նաւահանգիստը ամբողջովին ծածկեց, այս իրիկուն դադրեցաւ, այնպէս որ կացութիւնը քիչ մը բարւոքած կը նկատուի։ Այս առտու, սակայն, հրաբուխին խառնարանը ծածկուած էր ահագին մուխերով ու ամպերով։ Բնակիչները անգլիական Մաճիանա շոգենաւը կ'սպասեն։ Մոխիրի անձրեւը եթէ շարունակէ, կացութիւնը խիստ ծանրակշիռ հանգամանք մը պիտի ստանայ։

—Զրոյց կայ թէ Սէն-Մէրի քաղաքը կ'այրի, սակայն հիմակուհիմա կարելի չէ ստուգել այդ լուրը։

Նիւ-Եորք, 19 մայիս.— Չինչինաթի ամերիկեան մարտանաւին հրամանատարը Ֆոռ-տը-Ֆրանսէն կը հեռագրէ թէ հրաբխային մոխիրները ու փոշիները խիտ կը տեղան Ֆոռ-տը-Ֆրանսի վրայ. կարծես թէ թանձր մէգ մը պատած է։ Նաւերը մոխիրով ծածկուած են։

—Ուորլտ հեռագիր մը կը հրատարակէ թէ Սէն-Բիեռի ամերիկեան հիւպատոս Պ. Բրէնթիսի եւ անգլիական հիւպատոս Պ. Ճէյմի դիակները գտնուեր ու ճանչցուեր են։

—Ֆոռ-տը-Ֆրանս.—Անգլիական մարտանաւ մը հոս հասաւ եւ պաշար ցամաք հանեց, զորս Ճամայիքայէն ու Տէմէրարայէն առած էր։

Ուաշինկթըն.— Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ, այսօր, տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին, ելմտական ու ծովային նախարարներուն հետ՝ Մարթինիքի ու Սէն-Վէնսանի կացութեանը վրայ։ Որոշուեցաւ թէ մինչեւ հիմա եղած օգնութիւնները անբաւական են, ուստի հարկ է ընդհանուր օգնութիւն մը բաշխել, որպէս զի բոլոր կարօտները օգնութիւն ստանան, առանց խտրութեան։ Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշեց նաեւ թէ մինչեւ հիմա հանգանակուած գումարները անհրաժեշտ էին, բայց մինչեւ որ նոր տեղեկութիւններ առնուին, որոնք պիտի հրապարակուին, աւելի աղէկ է ընդհատել հանգանակութիւնը։

Նիւ-Եորք.— Նպաստամատոյց ընկերութեանց գործադիր ժողովը որոշեց շարունակել հանգանակութիւնը Անթիլեանց աղէտեալներուն համար։

Ուաշինկթըն.— Այսօր Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին ներկայացուեցաւ ֆրանսական կառավարութեան նամակը զոր դեսպան Պ. Քամպոն արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի յանձնած էր, եւ որով Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Մ. Նահանգաց Նախագահին, Խորհրդարանին ու ամերիկեան ազգին՝ Մարթինիքի զոհերուն նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութեան համար։

Քինկսթըն (Սէն-Վէնսան).—Սէն-Վէնսանի մէջ հանդարտութիւնը կը վերսկսի։ Թէեւ մահերու թիւը երկու հազար կը հաշուուի, սակայն մայիս 13էն ի վեր 1268 դիակներ միայն թաղուած են։ Լէնկլի-Բարքի եւ Ռապաքէչի միջեւ գտնուած խոռոչը հեղեղատ մը բոլորովին լեցուեր լաւայով։ Ցնցումները ընդհանուր չեղան։ Մինչդեռ հրաբուխին ժայթքումէն առաջ Շաթօ-Պէլ-Էրի մէջ երկարատեւ ցնցումներ զգացուած էին, բայց Քինկսթընի եւ Ճորճթաունի մէջ այնքան չէին։ Սէն-Վէնսանի մէջ խառնարանին ժայթքումը Բէլէ լերան ժայթքումէն շատ սաստիկ եղաւ, թէեւ այնքան մահ չպատճառեց։ Քառասուն քառակուսի քիլօմեթր չափ գետին մը լաւայով ծածկուած է։ Սէն-Վէնսանի մէջ կառավարական պաշտօնեաները փութով կ'օգնեն զոհերուն եւ հիւանդները ու բնակարան չունեցողները կը պատսպարեն։ Հիմա պէտք է տեւական կերպով օգնել անոնց՝ որոնք բոլորովին թշուառութեան մատնուած են։

Բոռ-օվ-Սբէյն (Թրինիտէ).—Մարթինիքի հասած օգնութիւնները լիապէս բաւական են՝ կղզիին զոհերուն պէտքերը հոգալու։ Սէն-Վէնսանի մէջ աղէտեալները, որոնք ընդարձակ երկրի մը վրայ ցրուած են, աւելի անմիջական պէտք ունին օգնութեան։ Երկու հազար մեռեալներ եւ երեք հազար վիրաւորներ կան Սէն-Վէնսանի մէջ։ Կղզիին մէջ տեւական թշուառութիւն կը տիրէ։

Լոնտոն.—Քաղաքապետութեան պաշտօնատանը մէջ Սէն-Վէնսանի աղէտեալներուն ի նպաստ կատարուած հանգանակութեան գումարը, երէկ, հասաւ քսաներեք հազար անգլիական ոսկիի։ Նոր նուիրատուներուն մէջ կան Կալլէսի իշխանը ու իշխանուհին՝ որոնք երկու հարիւր յիսուն ոսկի տուած են եւ Լորտ Սոլզպէրի ալ հարիւր ոսկի։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը Պրիւիքս եւ Սիւշէ մարտանաւերը Մարթինիք կը ղրկէ, թոյլ չտալու որ Մ. Նահանգները, ինչպէս սովորութիւն ունին, առիթէն օգտուին՝ Անթիլեանց բնակիչներուն համակրութիւնը իրենց կողմը շահելու։ Մօտերս ֆրանսական վեց մարտանաւեր ալ Ֆոռ-տը-Ֆրանսի առջեւ պիտի հաւաքուին՝ երկու դեր-ծովակալներու հրամանին տակ։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը, կէսօրին, մեծ հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը, ուր կատարեց ուրբաթի աղօթքը եւ յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ ու Իտալիոյ դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմաններով, ռումանական դեսպանը, Աթէնքի ռումանական դեսպանը, կինը ու աղջիկը, հելլենական դեսպանատան գործակատարը, առաջին թարգմանը, զինուորական կցորդը ու երկու հիւրեր, Սպանիոյ դեսպանատան առաջին քարտուղարը ու առաջին թարգմանը, Աւստրիոյ դեսպանատան քարտուղարներէն մէկը ու դեր-հիւպատոս Ռովլիէ, Անգլիոյ դեսպանատան պաշտօնեաներ ու երկու հիւրեր, Անատոլի երկաթուղիներուն տնօրէն Պ. Հիւկնէն ու գործակատար Պիրհաքօ էֆ. եւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած երեսուն երկու օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէֆ, Իտալիոյ դեսպան տը Մալասփինա մարքիզը եւ Ռումանիոյ դեսպան Պ. Լահովարի պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան»:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ, հինգշաբթի օրը, Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպանատունը երթալով իր այցետոմսը թողուցեր է։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծանոյց բոլոր նահանգներու կրթական տեսուչներուն որ վարժարաններու թիւը աւելնայ, դասաւանդութիւնները աւելի կանոնաւոր կերպով կատարուին, եւ քանի որ ուսանողները լաւ բարոյական տէր անձեր ըլլալու համար անհրաժեշտ է ուսուցչութիւնը ուղղամիտ, լաւ բարոյական ունեցող եւ պարկեշտ անձերու յանձնել, ուստի ուշադրութիւն ընել որ վարժարանի ուսուցչութեան պաշտօնին կոչուողները կրօնասէր, պարկեշտ եւ օսմ. կառավարութեան ամենահաւատարիմ անձերէ ըլլան։ Նաեւ ուսուցիչներու մէջ եթէ անբարոյական անձեր գտնուին, անոնք անմիջապէս հեռացուին։ Վերջապէս ամէնէն աւելի ուշադրութիւն ըլլայ, որպէս զի ուսանողները կրօնքի ու տէրութեան հաւատարիմ ըլլան եւ բարձրագոյն հաճութեան համապատասխանող ընթացք մը ունենան. Կրթական նախարարութիւնը, կայս. իրատէի մը համաձայն, արդէն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, որպէս զի ուսանողները կատարելապէս սորվին կրօնագիտութիւնը, որ իսլամական դաստիարակութեան հիմը կը կազմէ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երէկ, Ռումանիոյ ազգային տօնին առթիւ, շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան։ Դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները ներկայ գտնուեցան համազգեստով։ Բանախօսութիւններ ալ արտասանուեցան։ Յետոյ ներկաները հրաւիրուեցան ճաշասեղանի մը շուրջ։ Դեսպան Պ. Լահովարի բաժակ պարպեց Կարոլ թագաւորին կենացը։ Բոլոր ներկաները մեծ խանդավառութեամբ ծափահարեցին։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ.— Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութեան առաջին ու երկրորդ երեսփոխանները՝ Պ. Պ. Ռըպուլ ու Լաֆրուան, երէկ ֆրանսական դեսպանատունը երթալով, ծանուցին Պ. Բոնա-

---

[illegible] (4)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

Ա.

—Լա՛ւ, բարի մայրս, ըսաւ երիտասարդ մարքիզուհին խանդաղատանօք, դուք ազնիւ կին մըն էք եւ Աստուած պիտի օրհնէ ձեզ։

Յետոյ արագ ակնարկով մը վերստին քննեց խեղճ հիւղակը եւ դուրս ելլելով թեթեւօրէն ձին հեծաւ։ Թիֆլիսն ալ իր օրինակին հետեւեցաւ եւ երկու հեծեալները դաշտին մէջ սկսան սուրալ։

Բ.

—Պէ՞տք է ամէնէն կարճ ճամբայէն երթալ, հարցուց Թիֆլիսն, որ քառատրոփ կ'ընթանար։

—Այո՛, պարոն, պատասխանեց տիկին տը Թրէյանիս։

—Բայց հունէ մը պէտք է անցնինք։

—Հոգ չէ. անշուշտ դղեակէն հիմա մտատանջութիւն կը զգան ինծի համար, պէտք է շտապել։

—Ժամէ մը կը հասնինք։

—Շա՛տ լաւ։

Ու երկու հեծեալները սկսան արագօրէն անցնիլ մեծ եւ ամայի ձորէ մը, կանաչագեղ արահետներէ եւ մարգագետիններէ, ուր սփռուած ծառերուն տերեւները ուռականը տարած էր։

Արեգակը, որ հորիզոնին վրայ կը ծփար նարնջագոյն ամպերու մէջ, իր տաք ճառագայթները կ'արձակէր դեռ։ Անձրեւի կաթիլները, որոնք ինկած էին խոտին եւ տերեւներուն վրայ, ադամանդի պէս կը փայլէին, խոնաւ եւ անուշ բուրումներ տարածելով օդին մէջ, մինչ հաւլուայթիս թռչուններ գեղեցիկ օդին վերադարձը կը բարեւէին իրենց վերջին երգերով։ [illegible] մըն էր. երկու ճամբորդները, իրենց աչքերը չորս կողմը կը պտտցնէին, երբեմն դադարելով դիտելու վերը։

Տիկին տը Թրէյանիսի այս շարժումը հետաքրքրութենէ եւ վախէ առաջ կուգար, թէեւ տարօրինակ իրեն մտադրած ծառայութիւնը այդպիսի զգացումէ մը զերծ կացուցանէր զինք։ Բայց եւ այնպէս չէր կրնար երկիւղ չզգալ, առանց դաշտի մը մէջ ինքզինքը առանձին տեսնելով մարդու մը հետ՝ զոր չէր ճանչնար եւ որուն արտաքին երեւոյթը բնաւ վայելուչ բան մը չունէր։ Սակայն հանդարտած, իր հետաքրքրութիւնը կը շարժէր, տեսնելով իր առաջնորդին դիմագծութեան բնական քաղցրութիւնը, իր աղքատ հագուստներուն գրեթէ վայելուչ ձեւը եւ մանաւանդ, հակառակ քիչ մը տարօրինակ ըլլալուն իր խօսակցութեան քաղաքավարութիւնը։

Ակամայ սկսաւ ենթադրութիւններ ընել անոր վրայ, եւ որովհետեւ ինքն ալ երեւակայութեան մը չէր զրկուեր, իր մտադրութիւնը վանեց, որպէս զի առաջ եկած լռութենէն իր ընկերակիցը չվշտանայ։ Թիֆլիսն նոյնքան հետաքրքրութիւն չէր զգար եւ աւելի հոգածութեամբ կերպով մարքիզուհիին վրայ կը դարձնէր իր աչքը։ Քիչ մը ուշադրութիւն ընելէ յետոյ գլուխը կը դարձնէր եւ կը սկսէր երազել։

Այս կերպով հասան մինչեւ բլուրի մը ստորոտը, ուր արահետ մը կը սկսէր մորմիններով ծածկուած երկու հողակոյտերու մէջ։ Երկու ձիերը չէին կրնար քով քովի ընթանալ։ Թիֆլիսն ետ կեցաւ, որպէս զի մարքիզուհին առաջ անցնի. այս մեծարանքը որ աւելի բնական շարժումէ մը առաջ եկած էր քան թէ մտածումէ մը, երիտասարդ կնոջ կողմէն լաւ կերպով չմեկնուեցաւ։ Յանկարծական կերպով իր ձին կեցուց եւ տարտամ կասկածի արտայայտութեամբ մը սկսաւ իր առաջնորդը դիտել։ Որսորդը դժուարութիւն չկրեց հասկնալու համար որ այս երկմտութիւնը անարդարացի մըն էր իրեն դէմ, ուստի անհամբեր կերպով մը ցնցեց ուսերը եւ առջեւ գալով ինք անցաւ կիրճին մէջէն։ Բայց տիկին տը Թրէյանիս, որ ինքզինքին եկած էր, իրեն ժամանակ չթողուց յառաջանալու։ Ըրածին վրայ զղջացած եւ ամօթահար, իր ձին առաջ մղեց, հազիւ ձայնով մը գոչելով.

—Նախ տիկինները, պարո՛ն։

Յետոյ Թիֆլիսի առջեւէն անցաւ քաղաքավարութեամբ, առանց անգամ մը եւս անոր նայելու, վախնալով որ իբր վախ եւ կասկած չմեկնուի այդ շարժումը։

Այս վարմունքը հաճոյ թուեցաւ Թիֆլիսի. իր շրթունքները, որոնք արհամարհոտ կերպով պրկուած էին, իրենց բնական վիճակը ստացան եւ դէմքը քաղցր ժպիտով մը լուսաւորուեցաւ։

Արահետին կէսը հասնելով ձիաւորները իրենց ընթացքը մեղմացուցին, վասն զի վերելքը աւելի դժուար էր եւ սահուն։ Թիֆլիսն միշտ ետեւէն կ'երթար, երբ իր ձին դադրեցնելով մարքիզուհիին ուշադրութիւնը իր վրայ հրաւիրեց։

—Զգուշացէք, ըսաւ, ճամբան գէշ է։

—Այո՛, պատասխանեց. քիչ մնաց որ իյնայի, չորս կողմս դիտած ատեն։

—Երկինքը որքա՜ն գեղեցիկ է, այս պահուս, յարեց մարքիզուհին, որ կ'ուզէր խօսակցութեան բանալ իր առաջնորդին հետ, թէ՛ իր վախը մոռնալու եւ թէ իր բոլորովին չմարած հետաքրքրութիւնը յագեցնելու համար։ Տեսէ՛ք օդին չքնաղ կապուտութիւնը, որ վերջալոյսին նշոյլներուն հետ խառնուած է։

—Արդարեւ այս ամէնը գեղեցիկ են տխուր հոգիի մը պէս, որ յուսոյ ճառագայթով մը կը փայլի, մրմնջեց Թիֆլիսն մտազբաղ երեւոյթով։

—Նմանութիւնը շատ սիրուն է եւ շատ յարմար, ըսաւ մանկամարդ կինը, իր ձիուն ընթացքը մեղմացնելով նորէն, որպէս զի իր առաջնորդը կարենայ հետզհետէ լայնցող ճանապարհին մէջ իր քովէն ընթանալ։ Ինծի կը թուի թէ բանաստեղծութիւն կ'ընէք, յարեց զուարթութեամբ։

—Թէեւ քիչ մը տափակ բանաստեղծութիւն, պատասխանեց Թիֆլիսն գլուխը երերցնելով։

(Շարունակելի)

թանի թէ գաղթականութիւնը մտադիր է հանգանակութեամբ մը ձեռնարկել Մարթինիքի արկածեալներուն համար։ Դեսպանը հաւանութիւն յայտնեց, ըսելով որ արդէն կը սպասէր այդ տեսակ դիմումի մը։ Պ. Բոնաթեան իր անունը արձանագրեց նուիրատուներու ցանկին գլուխը։ Այդ ցանկը պիտի հրատարակուի։

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Նէֆ-տիւ-Սալիւ շոգենաւը, որ Մարսիլիայէն մայիս 22ին (Ն. Տ.) ճամբայ ելած է, ութ հարիւր ուխտաւորներ կը տանի Երուսաղէմ, որոնք Ֆրանսայի ու Պելճիքայի կաթոլիկ մեծ ընտանիքներէն կը բաղկանան։ Առջի օրը Կ. Պոլսէն մեկնող ֆրանսական շոգենաւով բազմաթիւ ուխտաւորներ Եաֆֆա ուղեւորեցան, ուր պիտի միանան Նէֆ-տիւ-Սալիւի ուխտաւորներուն, որոնք Կ. Պոլիս ալ պիտի այցելեն յունիս 5/18ին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հելլենական առեւտրական Սենեակին նոր ընտրութիւնը կատարուեցաւ առջի օրը։ Դադարեալ բոլոր անդամները՝ Պ. Պ. Է. Էվլէնիտէս, Տ. Սֆէցցօ, Ե. Ելիասքօ, Մ. Իսաքիտիս, Ա. Քոզմէթօ, Տ. Բաթրիքիոս եւ Ն. Զարքալիս վերընտրուեցան։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ պանքային բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովին մէջ որոշուեցաւ հարիւրին հինգ շահաբաժին բաշխել յուլիս 1/14էն սկսեալ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ հրապարակներուն վրայ շաքարի գինը նորէն ինկաւ։

—Բամպակի գինը, բաւական մեծ անկումէ մը ետքը, նորէն բարձրացաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Սերվիքը հետեւեալը կ'արտատպէ Սէլանիկի Ասր լրագրէն.—«Բէօյիւքլիւի պուլկար վարժարանին տնօրէնը՝ Բէթրի Հաճի Մինով որ Սկիւպի բանտը կը գտնուէր, անցեալ օր անձնասպան եղեր է՝ պահապանին ռէվոլվէրովը։ Թուղթ մըն ալ ձգեր է, ուր գրուած էր թէ երեք պաշտօնեներու համար վրէժ կու տայ իր կեանքին։»

ԱՆՊԱՇՏՕՆ ՎԻՃԱԿԻ ԹՈՇԱԿ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ ուղղուեցաւ թէ անպաշտօն վիճակի թոշակ ստացող մը երբ, առանց պաշտօնի հետամուտ ըլլալու, արհեստով ու վաճառականութեամբ զբաղի, այդ կարգի անձերու նկատմամբ ինչ ընելու է։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը պատասխանեց թէ անպաշտօն վիճակի թոշակ ստացող մը երբ արհեստով ու վաճառականութեամբ զբաղի, անոր թոշակը պէտք է դադրեցնել. բայց թոշակը դադրելէն ետքը եթէ նա կենայ արհեստով ու առեւտուրով զբաղելէ եւ նորէն թոշակ խնդրէ, պիտի ստանայ մինչեւ որ պաշտօնի մը կոչուի, պայմանաւ որ դարձեալ արհեստով ու առեւտուրով պիտի չզբաղի։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ հողային բերքերը երբ օտար երկիրներ արտածուին, տեղական թաղապետութիւնները տուրք մը կ'առնեն։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատողութեան առաւ ծրագիր մը, որով կ'առաջարկուի ջնջել այդ տուրքը, ինչ որ պիտի աւելցնէ տեղական բերքերուն յարգը։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը եւ որոշեց որ միայն նահանգներու ու քաղաքներու մէջ սպառելու համար շուկաները տարուած հողային բերքերէն քիլէի տուրք առնուի։

ՊԷՐՈՒԹԻ մէջ Պ. Ֆրիչ ու որդին, հարիւրին ինը տոկոսով փոխառութիւն ընելու նպատակով սեղանաւորական հաստատութիւն մը հիմնելու համար, մնաշնորհ խնդրած էին։ Պետական Խորհուրդը յարմար դատեց այդ տեսակ հաստատութեան մը հիմնումը, վասն զի ժողովուրդին համար աւելի աղէկ պիտի ըլլայ, փոխանակ շահադէտ սեղանաւորներու դիմելու, օրէնքով հաստատուած տոկոսով մը փոխառութիւն ընել։ Ուստի որոշեց որ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը մնաշնորհի վերաբերեալ գործողութիւնները կատարէ, նոյն հաստատութեան կանոնագրութիւնը օսմ. օրէնքներուն եւ ժողովուրդին շահերուն համապատասխան եղանակով պատրաստելու պայմանաւ։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ հարաւային արեւմտեան կողմէն անցնող Ճէրճ գետակը, որ չորս ժամ երթալէ ետքը Գարաւէլլին գիւղին տակէն Սաքարիայի կը խառնուի, այս միջոցիս բարձրանալով լիճեր ու ճահիճներ առաջ բերեր է։ Նախապէս բացուած կիսաշէն ջրանցքներով թէեւ քանի մը տարիներէ ի վեր շատ մը արտեր կը մշակուին, սակայն նոյն գետակին ջուրերուն բարձրանալը եւ ծառերով եւ այլն լեցուած ըլլալը թէ՛ երկրագործներուն եւ թէ տէրութեան գանձուն կը վնասէ։ Շրջակայ Եաղլըք, Արալըք, Գարապաղաղ, Գուրուչէշմէ ու Գարաղամըշ գիւղերու բնիկ ժողովուրդին եւ վերջին հաստատուած գաղթականներէն ետքը հազար երկրագործներու հազարաւոր արտավար արտերը հեղհեղէ ջուրերու տակ պիտի մնան։ Ուստի Մեծ-Եպարքոսին աղերսագիր մը մատուցանելով, խնդրուեր է քննիչներ ղրկել եւ այդ վիճակին դարման մը ընել։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը նոր որոշում մը տուած է մրգեղէններու մաքսատան համար։ Մօտակայ գաւառակներէն Կ. Պոլիս բերուած թարմ ու չոր պտուղները եւ բանջարեղէնները մինչեւ հիմա ուղղակի «գապըլըմայ»ներու ձեռքը կ'անցնէին, որոնք կը ծախէին եւ յետոյ իրենց տումարին մէջ արձանագրուած քանակութեան ու արժէքին համաձայն մաքս կը հատուցանէին։ Մրգեղէններու մաքսատունը Պոլսոյ քարափին վրայ փոխադրուելէն ի վեր մաքսային վերատեսչութիւնը վերցուց այդ դրութիւնը։ Պտուղները եւայլն ուղղակի մաքսատուն կը տարուին, ուր մաքսը դասաւորելէ յետոյ կը յանձնուին «գապըլըմայ»ներուն։ Պտուղներու կողովներէն ալ դատ տուրք մը պիտի առնուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան հրահանգ տրուեցաւ որ քաղաքային հանգստեան թոշակի սնտուկէն թոշակ ստացող որբերուն եւ այրիներուն տուրքերէ ունեցած պարտքերը հաշուակցելուն առանց քանակել թոշակներուն հետ, ինչպէս կ'ընէ զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ լրագիրները կ'ըսեն թէ ռումանական շոգենաւերը եթէ մինչեւ Աղեքսանդրիա երթան, ուղեւորները եւ Հնդկաստանի թղթատարը այդ ճամբով պիտի փոխադրուին, վասն զի Թրիէսթէի ու Պրինտիզիի գիծէն աւելի կարճ է։ Ռումանական եւ Խտիվիէ Ընկերութեանց միջեւ պայմանագրութիւն մը կնքուեր է՝ հիմակուընէ գործի ձեռնարկելու համար։

ԳԻՒՂԵՐՈՒ ժողովուրդը աղօթատեղիներու եւ դպրոցներու համար պէտք ունեցած ատաղձները կրնայ ձրիաբար առնել կառավարական անտառներէն։ Այդ թոյլտուութիւնը գործադրելի պիտի ըլլայ նաեւ նոյն տեսակ հաստատութիւններու պէտք ունեցած կիրերուն, քարերուն եւ հողերուն համար։

ՕԴԵՐԸ.— Անցեալ շաբթու Այտընի նահանգին զանազան կողմերը եւ Տինարի, Սպարթայի ու Պուրտուրի մէջ յորդառատ անձրեւ տեղալով տեղ տեղ ալ կայծակ իջեր է։ Ինճէքէօյի մէջ կայծակը վնասեր է հեռագրական գործիքին, բայց շուտով նորոգուեր է։

ԷՏԻՐՆԷԻ առեւտրական դատարանին նախագահ Ֆուատ պէյ որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռեր է։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ամասիայէն կը գրեն թէ Էլիասօղլը Դանպուլեան եւ Բէլ Սէյիտ անուն երկու աւազակներ որոնք այդ կողմերը կ'ասպատակէին, ձերբակալուեր են։ Ասոնք ընկերներն են Նշանաւոր աւազակ Զոլաք Էօմէրի։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը, երէկ, քննեց Խրիսանթոս անուն կղերականի մը թուղթերը։ Այդ կրօնականը որ Այնորոզի մէկ վանքէն վտարուած էր, քանի մը ամիս առաջ մեռաւ Հէյպէլիի մէջ։ Հանգուցեալը կտակած է իր հարստութիւնը, որ չորս հազար օսմ. ոսկի է, բարենպատակ հաստատութեանց։ Խառն Ժողովը յառաջիկայ նիստին մէջ պիտի որոշէ այդ դրամին գործածութեան եղանակը։

—Կ. Պոլիս գտնուող Գայսէրիցի Յոյները խնդրած են որ վիճակին մետրապոլիտ կարգուի Կեօրիւճէի մետրապոլիտ Տ. Գերվասիոսը։

Պ. ԹԷՍԹԱ, Հանրային Պարտքի վարչութեան գերման պատուիրակը, երէկ, Պէրլին գնաց իր պաշտօնին վերաբերեալ կարգ մը գործերու համար։ Յունիսին Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Երէկ իրիկուն երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է Այնորոզի մէջ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ոստիկան-զինուորներու հազարապետ Եուսուֆ պէյի աստիճանը գնդապետութեան բարձրացաւ։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ մէջ, վերջերս, առատ անձրեւ տեղացեր է, մեծապէս նպաստելով հունձքերուն։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ առեւտրական գործառնութիւնները բաւական կայուն են։ Ներսերէն արմտիքներու ժամանումը գրեթէ դադրած է. միայն քիչ մը եգիպտացորեն տարուեր է եւ բաւական գործ կ'ըլլայ։ Այս տարուան հունձքը լաւ վիճակի մէջ են։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Կ. Պոլսոյ արմտիքի հրապարակին թոյլ վիճակը կը շարունակէ։ Պատճառը այն է թէ ցորենի յաճախորդները գիներու ինկնալուն կը սպասեն։ Երէկ, Անատոլըէն 9500 քիլէ ցորեն բերուեցաւ։ Կակուղ ցորենի գինն է, տեսակին համաձայն, 10–11¾ ղրուշ վիպրայէն վար. իսկ կարծր ցորենը 32–38 փարա։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ. — Կայս. պալատան առաջին թարգմանիչ Աղեքսանդր փաշա Գարաթէոտորի, երէկ, Ֆէնէր երթալով, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

—Ռուսիոյ դեսպանատան խորհրդական Զէրպաչէվ, երէկ, Ֆէնէր գնաց եւ այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ԼԻՒՔՍԷՄՊՈՒՐԿԻ մեծ դուքսին պալատան հրամանատար Պառոն ֆոն Սիւպէրկ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ, Գերմանիա ուղեւորեցաւ իր կնոջ ու աղջկանը հետ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Չորեքշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ երեք դէպքեր ու մէկ մահ պատահեցան. իսկ Եգիպտոսի միւս մասերուն մէջ երեք մահ ու երկու դէպք։

ՄՈՒՏԱՆԻԱՅԷՆ մայիս 9 թուականով կը գրեն Մոնիթէօրի թէ նախընթաց առտուն գետակին մէջէն գտնուեր է դիակը Սոֆօղլ անուն 17 տարեկան պատանիի մը, որ նպարավաճառի աշակերտ էր։ Եօթը խոշոր վէրքեր կային մանաւանդ վիզին վրայ, որը ամէնէն խոշորն էր. գլուխը գրեթէ բաժնուած էր մարմինէն եւ միսի կտորով մը միայն փակած։ Դիակը կիսովին ջուրին մէջ էր։ Այդ տեղ արեան հետք մը չգտնուելէն կը մակաբերուի թէ ոճիրը ուրիշ տեղ մը գործուած ըլլալու է։

ՊԻԼԷՃԻԿԻ երկաթուղիի կայարանին մօտ, հինգշաբթի օրը, Զօղրաֆօղլը Վասիլ, 18 տարեկան Յոյն մը, կառախումբի մը տակ մնալով հինգ վագոններ վրայէն անցեր են. երկու սրունքները կտրուեր են. վիրաւորին թէեւ հարկ եղած դարմանները եղեր են, սակայն հինգ ժամ վերջը մեռեր է։ Վասիլ խուլ-համր ըլլալով չէ լսեր մեքենային ձայնը։

ՀՐԶԻԳՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ հինգշաբթի, Պոլսոյ Ալաճա Համամի կողմը, փայտաշէն տան մը սանդուխին տակէն հրդեհ ծագած, բայց շուտով առաջքը առնուած էր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ այդ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է. ուստի իբրեւ կասկածելի ձերբակալեց Ճէմիլ խանի տէրը՝ Նուրի ու սենեկապանը Թոմաս. նաեւ սանտրքճի Մաքսուտ եւ հանգուրձավաճառ Բարսեղ անուն անձերը։

ՇՐՄԻԶՐԸՐ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ.— Շաբաթ օրը, 11/24 մայիս եւ յաջորդ օրերը պոնէթէրիի ճիւղին (մոլէ, քալըսոն, գուլպայ եւլն.) վաճառքները պիտի ծախուին խիստ աժան գիներով։ Յիշեալ վաճառատան տնօրէնութիւնը ընդունած ըլլալով բացարձակապէս կանխիկ ծախելու դրութիւնը, իր բոլոր ապրանքներուն վրայ մեծ զեղչեր ըրած է։ 3—6

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Եռաւշիկայ կիրակի, մայիս 12, Գումգաբուի աղքատախնամին ի նպաստ թատերական շքեղ ցերեկոյթ մը պիտի տրուի Թէքէ-Պաշիի թաղապետական թատրոնին մէջ։ Մնակեան էֆ.ի Օսմանեան թատերախումբը պիտի ներկայացնէ ՇԵՐՕՆԻԻ ԴՈՆՍԱՊԱՆԸ, հրահանգիչ եւ բարոյալից թատերախաղը, որ արդէն ջերմապէս գնահատուած է հասարակութեան կողմէ։ Ներկայացումը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 6½ին եւ պիտի աւարտի ՊԱՌՕՆ ՌՈՒԼԱՆ անուն խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտով։ Ներկայացման նիւթական եւ բարոյական յաջողութիւնը ապահովելու համար, յատուկ մասնախումբ մը կազմուած է նախագահութեամբ Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի։ Մասնախումբը մինչեւ հիմա ամէն ջանք ի գործ դրած է տոմսակները սպառելու, որոնք արդարեւ մեծ մասամբ ծախուած են։ Այս ներկայացման առթիւ աւելորդ պիտի ըլլար յորդորել որ ամէն ոք տոմսակ մը գնելով նպաստէ Գումգաբուի Աղքատախնամին, որուն տասնըվեցամեայ գոյութիւնը ինքնին մեծ դրաւական մըն է այդ մարմինին օգտակար գործունէութեան։ Հետեւաբար, ամէն անոնք որ մտաւորական հաճոյքի մը հետ կ'ուզեն նաեւ բարիք մը գործել, կիրակի օրը թող փութան Թէքէ-Պաշիի թատրոնը, ուր Մնակեան խումբը պիտի ներկայացնէ իր ամէնէն գնահատուած թատերախաղերէն մէկը։ Գիները չափաւոր են։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Այս իրիկուն Բերա-Բալասի սրահներուն մէջ նուագահանդէս մը պիտի տրուի մասնակցութեամբ Պ. Պ. Ռատէլեայի, Տիրան Ալեքսանեանի, Պէնտայի եւ Բոլլարոյի։ Յայտագիրը ախորժալուր եւ դժուարին կտորներ կը պարունակէ։ Մուտքի գինն է 20 ղրուշ։

VIN DE PEPTONE

Եզի արդիւնակը մսին ախորժահամ մասը միայն կը պարունակէ. եթէ կ'ուզուի խիստ համեղ սնունդ մը պատրաստել անկէ հիւանդներուն համար, կը բաւէ մէկ կրամ Բեբրոն Շաբօօ լուծել անոր մէջ, որ տասը կրամ եղան միս կը ներկայացնէ։ Ասիկա լաւագոյն կազդուրիչն է անարիւնութենէ տառապողներուն, նոր ապաքինողներուն, հիւծախտաւորներուն եւ ստամոքսացաւէ տառապողներուն համար։

Ազգային Լուրեր

Ս. Հայրապետը Կոնդակով մը Ս. Պատրիարքէն ուզած է վախճանող եպիսկոպոսներու պնակէները եւ լանջախաչերը։ Այս եպիսկոպոսներուն մէջ կը յիշուին հանգուցեալ Սրբազաններէն Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Աշըգեան, Տ. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Տ. Սիմէոն Սէֆէրեան, Տ. Աստուածատուր եւ ուրիշ քանի մը եպիսկոպոսներ։

—Շապին Գարահիսարի Առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. վարդապետ Սաատէթեան, Վիճակին պանդուխտ ազգայիններու եւ իրենց լքեալ ընտանիքներու մասին ընդարձակ ցուցակ մը ղրկած է Պատրիարքարան, որուն մէջ մանրամասնօրէն նշանակուած են պանդուխտներու եւ իրենց լքեալ կիներու անունն ու մականունը, ծննդավայրն ու բնակավայրը, իւրաքանչիւրին ծննդեան թուականները եւ տարիքները, ամուսնութեան թուականը, եւ այդ ամուսնութենէն զաւակ ունենալնին կամ չունենալնին, ինչպէս նաեւ պանդխտութեան թուականը։ Ասոնց մէջ կը գտնուին այնպիսիներ, որոնք իրենց ամուսնութենէն հազիւ քանի մը ամիս յետոյ լքած են իրենց կիները ու զաւակ ալ չեն ունեցած եւ 15–20 տարիներէ ի վեր հեռացած ըլլալով, ո՛չ դրամապէս օգնած, ոչ նամակ գրած եւ ոչ ալ ո՛ւր գտնուիլնին իմացուցած են, հետեւաբար պատճառ եղած են իրենց կիներու անհաճոյ կեանքին։ Անոնց թիւը կը հասնի 102ի։ Շապին Գարահիսարի Առաջնորդը վերջնական կարգադրութիւն մը կը խնդրէ այս մասին։

—Ռումանիոյ Թուլչա քաղաքին մէջ Հոգաբարձութիւն մը կազմուեր է քուէարկութեամբ եւ երեք տարուան պայմանաժամով։ Հոգաբարձութեան վրայ հսկելու պաշտօնն ունի քաղաքապետին օգնականը։ Այս ընտրութիւնը վաւերացուած է տեղւոյն քաղաքապետութեան կողմէ եւ Պատրիարքարանէն ալ խնդրուած է անոր հաստատութիւնը։

—Պատրիարքարանի երկու դիւանապետները Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները, երէկ, այցելելով Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցը, մօտէն քննեցին որբանոցին ուսումնական եւ ելմտական վիճակը։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները պատուակալ-խորհրդակալ կարգուեցան որբանոցին, հանգուցեալ Սահակ փաշայի տեղ։

—Դատաստանական Խորհուրդի երէկուան նիստին մէջ ամուսնական խնդրի մը մասին վերջնական կարգադրութիւն մը եղեր է, լուծելու համար պսակ մը։ Այդ մասին պատրաստուած տեղեկագիր մը պիտի ներկայացուի Կրօնական Ժողովի վերջնական որոշման։ Այս տեղեկագրին կցուած է նաեւ Կայս. Բժշկական վարժարանին կողմէ տրուած քննութեան տեղեկագիրը։

—Կրօնական Ժողովի վերջին նիստին մէջ նկատողութեան առնուած են Էջմիածինէն ղրկուած կարգ մը ամուսնական խնդիրներ։ Պոլսէն եւ գաւառներէն դիմում ընելով Ս. Հայրապետին, ամուսնալուծման վճիռ խնդրած են։ Ն. Ս. Օծութիւնն ալ Կրօնական Ժողովին ղրկած է այս գիրերը, անոր կարծիքը պահանջելով այդ մասին։ Կրօնական Ժողովը իր յառաջիկայ նիստերուն մէջ պիտի կատարէ հարկ եղած քննութիւնը եւ արդիւնքը պիտի յղէ Ս. Հայրապետին։

—Անցեալ կիրակի օր Սամաթիոյ երեւելիները գումարում մը ընելով խորհրդակցեր են եկեղեցիի շինութեան վրայ, որուն համար բացուած հանգանակութիւնը արդիւնաւոր կերպով առաջ կը տարուի։ Այս գումարման մէջ, Առաջնորդ Սրբազանին առաջարկուեր է որ հրաժարի Կիլիկիոյ կաթողիկոսական պատուիրակի պաշտօնէն, քանի որ իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ է եկեղեցիին շինութեան գործը գլուխ հանելու համար։ Տ. Յակոբ եպիսկոպոս յայտներ է թէ ինք նախապէս ընդունած ըլլալով իրեն առաջարկուած պաշտօնը, չի կրնար հրաժարիլ անկէ, բացի այն պարագայէն, երբ Վարչութիւնը յարմար դատէ փոփոխութիւն մը ընել, բան մը որուն պատրաստ է համակերպիլ։ Այս յայտարարութեան վրայ, ներկաները գիր մը պատրաստելով Պատրիարքարան ղրկեր են, որուն համաձայն կը խնդրեն որ Առաջնորդը իր պաշտօնին գլուխը մնայ, եկեղեցիին շինութեան գործը գլուխ հանելու համար։

—Ռոտոսթոյի Առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Զօրլու երթալով տասը օր չափ հոն մնացեր է։ Երկու կիրակի, յաջորդաբար թուրքերէն լեզուով քարոզ խօսելով, պարսաւեր է տեղացիներուն ցոյց տուած անտարբերութիւնը։ Առաջնորդ Սրբազանը Թաղ. Խորհուրդը վերակազմեր ու նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմեր է վարժարանին համար։ Յետոյ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Սիլիվրի գացեր է, ուր 10 օր չափ պիտի մնայ, թեմական գործերը կարգադրելու համար։

—Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Խաչատուր վարդապետ կարի մեքենայ մը ուզած ըլլալով տեղւոյն աղջկանց վարժարանին համար, Տիկին Մաննիկ Տաղլեան հանգանակութեամբ հայթայթած է պէտք եղած գումարը, զայն գնելու համար։ Մեքենան Պատրիարքարան յանձնուած է, Մուշ ղրկուելու համար։

—Պալաթի Թաղ. Խորհուրդը որոշած ըլլալով որմափակել Էյրիգափուի ազգ. գերեզմանատունը, ինը անձերէ բաղկացած յանձնախումբ մը կազմած է, որ վաղը նիստ պիտի գումարէ խորհրդարանին մէջ, եւ իր կազմութիւնը Պատրիարքարան պիտի տեղեկագրուի։

—Սեբաստիոյ Դիւման գիւղի Տ. Աբէլ Կիւրեղեան անուն քահանան անվայել ընթացքի մը մէջ գտնուելուն համար դադրեցուցուեր է քահանայագործելէ, Սեբաստիոյ Կրօնական Ժողովին կողմէ քննութիւն կատարուելէ յետոյ եւ Առաջնորդ Սրբազանին տնօրէնութեամբ։ Պատրիարքարան տեղեկագրուած է այս պարագան։

—Ուսումնական Խորհրդոյ երէկի գումարման մէջ հետեւեալ որոշումները տրուած են.— 1. Խորհրդոյ անդամներէն Յ. Գուրգէն, Բարսեղ Աւետիսեան եւ Հրանդ Ասատուր էֆէնտիները անցեալ երկուշաբթի օրը այցելած ըլլալով Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի երկսեռ որբանոցները, տեղեկութիւններ տուին նոյն հաստատութեանց ընդհանուր վիճակին վրայ։ Խորհուրդը գոհունակութեամբ տեղեկացաւ թէ նոյն հաստատութեանց մէջ կը տիրէ ընդհանուր բարեկարգութիւն, մաքրութիւն, եւ մասնաւոր խնամք կը տարուի թէ՛ ուսումնական եւ թէ արուեստական ճիւղերուն մէջ, եւ ձեռնհաս ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ խղճմտութեամբ եւ անձնուէր ոգւով կը պաշտօնավարեն ընդհանուր տեսչութեամբ Յակոբ էֆ. Նիկողոսեանի։ Հետեւաբար Խորհուրդը որոշեց գոհութեան գիր մը ուղղել Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։ 2. Կիրակնօրեայ դասախօսութեանց մասին Խորհուրդը ստանալէ յետոյ Ս. Պատրիարքին կարծիքը, արժան դատեց յետաձգել յառաջիկային։ 3. Նախորդ նիստի յանձնարարութեան համաձայն, Յովհաննէս էֆէնտի Հինդլեան գրով մը ներկայացուցած էր մանկավարժական դասընթացքի դասախօսութեանց մասին յարակից կարգադրութիւններու պայմանները։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ զայն, եւ յետ խորհրդակցութեան յանձնեց իր անդամներէն Աւետիսեան Բարսեղ էֆ.ի՝ Հինդլեան էֆ.ի հետ բանակցութեամբ ճշդել հաստատելի դասարանին ելմտական կարգադրութիւնները, ինչպէս նաեւ պաշտօնի վրայ գտնուող մանկավարժուհիներուն ալ պաշտօնավարութեան պայմանները, եւ ներկայացնել Խորհուրդին։ 4. Խորհուրդը ձեռք առաւ վերստին յունարէն դասաւանդութեանց խնդիրը, եւ խորհրդակցութիւններէ վերջը շարունակութիւնը յետաձգեց յառաջիկային։ 5. Մայր վարժարանի տեսուչին, ինչպէս նաեւ Սամաթիոյ Ալթը-Մէրմէրի Ս. Ներսէսեան, եւ Գասըմ-Բաշայի Ազգ. վարժարանաց աւագ ուսուցչաց կողմէ ղրկուած էին նոյն վարժարանաց վերջին քառամսեայ վիճակացոյցերը։ Խորհուրդը յանձնեց զանոնք անդամներէն Կուրտիկեան էֆ.ի նախաքննութեան։

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.— Անհետացող դէմքեր. Պասմաս Պօղոս էֆ։ Տ. Ա.։— Շաբթուան կեանքը. ՍԻԲԻԼԼԱ։ — Գաւառային գրականութիւն. Լէյլար կինը. ԳԵՂԱՄ։ — Օտար գրականութիւն. Հոլանտացի հեղինակ Մուլտատուլիէն էջ մը։— Լուսնին տակ (Միքրոք) ՎԱՐԴԻԿՍ։ — Ներհնա (Գերմ. վէպ) ՌԱՈՒԼ ՀԱՅՑԷ. — Բարիզեան արձագանգ. Իւմպէր—Քրով. փորձի գործին պատմութիւնը. Մ։ — Ցուցասէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Գահիրէ վախճանեալ Մատաթ էֆ. Ղազարոսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։ Ի յիշատակ իրենց հօր Տէր եւ Տիկին Ղազարոսեան 326, Տէր եւ Տիկին Խաչիկ էֆ. Շահպազ 216, Տէր եւ Տիկին Մագսուտ էֆ. 216 ղրուշ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 23 մայիս.—Մոնֆալմի մէջ Պ. Լուպէի կողմէ տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ կայսրը եւ կայսրուհին։ Հանրապետութեան նախագահը, բաժակ պարպելով, ըսաւ թէ Ֆրանսա բնաւ պիտի չյագենայ դաշնակցութենէն որուն բարերար ազդեցութիւնը Ռուսիա ալ կը գնահատէ անոր պէս։ Նիքոլա Բ. պատասխանեց շնորհակալութիւն յայտնելով Պ. Լուպէի այցելութեանը համար. նաեւ խնդրեց իր ջերմ բարեմաղթութիւնները հաղորդել Ֆրանսայի՝ հաւատարիմ բարեկամ եւ անյեղլի դաշնակից Ռուսիոյ։ Պ. Լուպէ յետոյ ջերմապէս հրաժեշտ տուաւ Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին, եւ ապա ճամբայ ելաւ Մոնֆալմ մարտանաւով։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նիւթացոյցին վրայ ընդհանուր վիճաբանութիւն կատարած ատեն, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթի հաստատեց Կոլուխովսքի կոմսին յայտարարութիւնները՝ Երրեակ Դաշնակցութեան վերանորոգման մասին. նաեւ ըսաւ թէ այդ Դաշնակցութեան շնորհիւ, Իտալիա կրնայ վստահ ըլլալ որ առանց իր գիտութեան եւ ի վնաս իրեն որ եւ է կազմակերպութիւն պիտի չըլլայ։ Պ. Բրինէթի յայտարարեց թէ Երրեակ Դաշնակցութեան մէջ Ֆրանսայի դէմ յարձակողական համաձայնութիւնք ունեցող յաւելուածական արձանագրութիւններ կամ պայմանագրութիւններ չկան։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Բուանթ-ա-Բիթրէն կը հեռագրեն թէ Բէլէ լեռը նորէն բորբոքեր է մայիս 22ին։ Բազմաթիւ զոհեր կան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 23 մայիս.— Պ. Լուպէ, այս առտու, Զարսքոյէ-Սէլոյէն Քրոնշթատ ուղեւորեցաւ՝ Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին հետ։ Քրոնշթատի նաւահանգիստին մէջ կատարուած նաւային հանդէսէն ետքը, կայսրը, կայսրուհին եւ կայսերական գերդաստանին անդամները ներկայ գտնուեցան Պ. Լուպէի կողմէ Մոնֆալմի մէջ տրուած սեղանին։ Աղանդերին ատեն Հանրապետութեան նախագահը ըսաւ Զարին ու Զարուհիին թէ շատ զգածուած էր իրեն եղած ընդունելութենէն, որուն համար անջնջելի յիշատակ մը պիտի պահէ։ Պ. Լուպէ բաժակ պարպեց կայսերական գերդաստանին երջանկութեանը համար։ Նիքոլա Բ. պատասխանեց, խնդրելով նախագահէն Ֆրանսայի հաղորդել երջանկութեան եւ բարգաւաճման իր մաղթանքները՝ անոր հաւատարիմ ու անքակտելի դաշնակցին կողմէ։ Զարը բաժակ պարպեց երկու բանակներուն յաջողութեանը ու փառքին համար։

ՔՐՈՆՇԹԱՏ.—Ժամ 5ին Պ. Լուպէ ճամբայ ելաւ, համակրական խանդավառ արտայայտութիւններու մէջէն։ Հանրապետութեան նախագահը, կիրակի, Քոբէնհակ երթալով այցելութիւն պիտի տայ Տանիմարքայի թագաւորին։

ԲԱՐԻԶ.—Խիստ հաւանական կը նկատուի որ Պ. Ռուվիէի յանձնուի Ֆրանսայի նոր Նախարարութեան կազմութիւնը։

ԱՄՍԹԸՐՏԱՄ.—Հոլանտայի թագուհիին վիճակին բարւոքումը կը շարունակէ։ Վիլհէլմինա թագուհին երկու հազար ֆիորին տուաւ Մարթինիքի արկածեալներուն համար։

ՀՌՈՄ.— Լէոն ԺԳ. Պապը, վաղը, պիտի ընդունի Պարսից Շահը։

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը աւարտեց նիւթացոյցին վիճաբանութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.— Ծովային նախարարին հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ երկու շոգենաւեր Մարթինիքէն 700 բնակիչ տարեր են Բուանթ-ա-Բիթրէ։ Ֆոր-տը-Ֆրանս տակաւին վտանգի մէջ է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Նախարարները այսօր պիտի գումարուին, հաշտութեան բանակցութիւններու մասին հասած հեռագիրները աչքէ անցնելու համար։

—Անգլիական թերթերուն մեծ մասը կը յուսայ թէ կարելի պիտի ըլլայ հաշտութիւն կնքել Պոէրներուն հետ, Էտուարդ Է.ի թագադրութեան հանդէսներէն առաջ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Այսօրուան առժամեայ նուազուրդին մէջ հետեւեալ գիները առաջարկուեցան.—Զանազան թիւերով 600 ծրար քարդոններուն համար՝ ծրարը 33 ղրուշ։ 150 ծրար Բաֆրա թութթին համար՝ ծրարը 34 ղրուշ։ 50 ծրար սեւ չակրէն թութթին համար՝ ծրարը 78 ղրուշ։ Տոմարի յատուկ վուչէ (քէթէն) կտաւին համար՝ եարտան 3.25 ղրուշ։ Վերջնական նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ մայիս 11/24ին։ Ուստի մասնակցիլ փափաքողները պէտք է մինչեւ շաբաթ, 11/24 մայիս, կէս օրէն առաջ ժամ 10էն մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամ 3 դիմեն Պոլիս, Հանր. Պարտքի Վարչութեան, վերոյիշեալ գիներուն վրայ առնուազն 3 առ հարիւր զեղչ մը ընելու համար։ 2—3

8/21 Մայիս 1902

⁂

ԱԶԴ.—Ռումէլիի երկաթուղեաց պարտաթուղթերու 194րդ վիճակահանութիւնը հրապարակաւ պիտի կատարուի ներկայ 1902 մայիս 18/31ի օրը, ճիշդ կէս օրին, Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղիին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

7/20 Մայիս 1902 2—5

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 10 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	28	04½
Ամէնէն բարձր գին	»	28	07½
Ամէնէն վար գին	»	28	04½
Ռումէլիի Երկաթուղի զոց	ֆր.	110	87
Ամէնէն բարձր գին	»	111	37
Ամէնէն վար գին	»	110	87

ԲԱՑՈՒՄ 11 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	28	05
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	111	—
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	60
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	50
» ժուիսանս		1	52
» պարտաթուղթ		498	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		483	—
Թրանվալ		163	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիփսիէն		268	—
Լավրիոմ		71	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71½
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	90	—
Քրինց	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Մայիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	96	06
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	51	50
» » » Գ. բաց.	25	50
» » » Դ. զոց.	25	50
Օսմանեան Պանքա	12	63
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մոնոբոլ	43	50
Պուլկարական 1888	87	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	107	75
Տօմինիալ	106	—
Թրանսվալ	6	56
Այտըն երկաթուղի	14	50
Փոխառութիւն	25	35

ԲԱՐԻԶ, 23 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	07
» » 3½ %		102	02
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	25	97
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. զոց.	»	25	95
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	27	92
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	564	—
Օսմանիէ	»	461	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	75
Օսմ. մաքսատուն	»	525	—
Օսմ. Ռէժի	»	321	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	502	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1034	—
Իտալական Ռանթ	»	102	40
Սպանիական արտաքին	»	78	72
Թրանսվալ	»	164	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	210
Դրամաղեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 23 Մայիս

Ռուպլը	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	112	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	330

ՎԻԷՆՆԱ, 23 Մայիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	30
Ռումէլի երկաթուղի	»	107	50
Օսմ. Ռէժի	»	294	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 23 Մայիս

Օսմ. Քոնս սէրի Դ.	25	60
Ռումէլի երկաթուղի	110	25

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուն որ էֆլիւէնզայի հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ԹԻ ԿՐԵՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան պահեստներն 31 Դեկտ. 1898ի
162,924,140 Ֆրանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ 31 Դեկտեմբեր 1898ին
29,765,473 Ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, ևն.
362,858,507 Ֆրանք

1898 տարւոյն մէջ ընկերութիւնը 6619 թղթածրար ստացած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՏ ՃԻ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալլաճէմի խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան:

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական պղտորութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անմիջապէս դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ: Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվիճելի կերպով ու հիմնովին բուժելու համար ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անունով դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու:

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անպատեհութիւններէն: Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական միջոցով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը:

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցներն: Զգուշացէք անուններու նմանութիւնէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք:

Կը ծախուի Եէնի Ճամիի քովը Թեալիմ պէյի Սուլթան Համամ Մէզիքի, Լիոն, Պօնաճեալոնօ դեղի մթերանոցներն ու Պանքալթի Պարոն Թիւչիւքեան դեղարանը:
897 35—52

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի՛ և Կ. Պոլսոյ՛ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրալօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օճիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօլնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիրքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանդրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թօֆիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:
Օթէլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 9ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Արքայական հրամանագրով արտօնուած
1853 ական. 26էն կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է
Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743
ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, ևն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ
Ժողովրդական ապահովագրութեան կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը արտաքնական փոքր վճարումներով.—(Միանոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն տօգենաւի, երկաթուղիի, բիւնէկի ևն. արկածներու դէմ ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս գինով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 Ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԼ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը Էմնիյէթ խան, Թիւ 7, 8, 9:

Կաթիլներու մէջ ամփոփուած
ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ
FER BRAVAIS
Ամենէն ազդեցիկ դեղն է
Անարիւնութիւնը, դեղնութիւնն ու տկարութիւնը բուժելու: Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն Ֆեր Պրավէն:
Պնդութիւն չի տար: Ակռաները չի սեւցըներ: Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ույժ եւ Գեղեցկութիւն: Կեղծերէն զգուշանալ: Կը ծախուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ:
Մթերանոց, Թիւ 130, Լաֆանէթ փողոց, Բարիզ:

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԷՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պաստօնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վալօնիան	3700	Օպօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Ջէլփսօն	800
Ֆապլիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1881 Մարտ 20ի կայս. իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ:

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր.
1898ի հասոյթը	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ
Ղալաթիա, Քարափին վրայ (հին տեղը Մաքսատան)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՈՐ ՌԷՔՐԷՆ 524

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տնք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԷՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396
Եանիի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զօպումճեանց դէմը)
Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ քաշած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:
Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, դիմքի ձեւաւորութիւն բուն տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:
Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:
Յ. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:
Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ!!.

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ
ԿԱՅՍ. ԱՐԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ	ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար	Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար
Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 31,008,000 Ֆր.	Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 17,000,000 Ֆր.

Սոյն Ընկերութիւնը լաւագոյն պայմաններով կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ շէնքի կարասիք ու ապրանք նաեւ անձեր, թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ: Ընկերութեան դրամատունն է Քրէտի Լիոնէ: Գրասենեակ, Պոլիս, Համօբուլօ խան, Թիւ 53—56:
745
Լիազօր ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

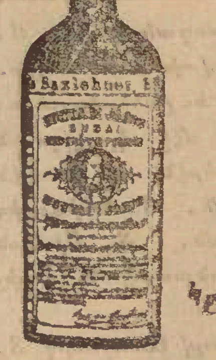

ԼՈՒՍԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԷՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Դշ.	14/27	Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	15/28	Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Փօր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս):
Եշ.	16/29	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	16/29	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր.	17/30	Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԷՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԷՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 26ին Միճկրիի. Անտ. Եղէքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 27ին Միճկրիի, ուղ. Մարսիլիա:
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար:
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ: 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Պորթոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Տարիօթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ:

— 27 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Է.

Հեծեծամոլները կը հեծեծեն լոկ, վասն զի երջանիկ են: Սովորած ըլլալով վայելել կեանքին անհաշուելի բոլոր բարիքները, կ'ուզեն որ ոչինչ ընդմիջէ կամ կասեցնէ այն խաղաղասէր երանութեան ընթացքը: Ընկերային այլեւայլ դասակարգերուն մէջ, դժբախտ կեանք վարողներն ամենէն քիչ կը տրտնջան իրենց կրած սովորական զրկումներն իրենց գնահատել կուտան վաղանցիկ յոյսերը. հաճո՛յքն է որ գիւտ մըն է այսպիսիներուն համար: «Մարդ ոչինչ կը կորսնցնէ ստորին վիճակներու մէջ», կ'ըսէ Պէլնարտէն տը Սէն—Պիէր, բարիք կը համարի ա՛յն չարիքը՝ որուն ենթակայ չըլլար: Ցաւալի ընդհակառակը, բարձր վիճակներու մէջ, մարդ չարիք կը նկատէ ա՛յն բարիքը՝ որմէ զուրկ է:

Հեծեծամոլը ո՛չ միայն կը տրտնջայ մարդկային կեանքին վրայ առ հասարակ, այլ եւ կ'ուզէ որ իր կեանքը մասնաւորապէս աւելի զգալի ըլլայ. իր կարծիքով, դրացին, բարեկամները, անցորդները ո՛չ իրեն պէս, ո՛չ ալ իրեն չափ դժբախտ են: Անոնք ո՛չ իր մտատանջութիւններն ունին, ո՛չ իր չարչարանքները, ոչ ալ իր հիւանդութիւնները, ու չընդունիր թէ անոնք ալ ունին այս ապրանքներուն տարբեր տեսակները: Ատոնք դուարթադէմ, անմտահոգ են, ատոնք առանձնաշնորհեալներ են, իսկ ինքը զոհ մըն է,

Ու երբ այդ երջանիկները, առանց ժխտելու իրենց երջանկութիւնը, անոր կ'ըսեն թէ իրենք ալ փորձանքներ ունին, չի հաճիր ունկնդրել անգամ: Մխիթարութեան այս միջոցը չի համապատասխաներ անոր իղձերուն, այլ պէտք է, անոր տառապանքներն ամոքելու համար, իրեն հետ խօսիլ իրեն վրայով, ու հաստատել թէ ինքը միայն մտադրաւ է, ինքը միայն համակրելի է:

Ողբացէ՛ք անոր վիճակին վրայ, յայտարարեցէ՛ք թէ այնքան ցաւերու հանդուրժելու համար բաւական չեն իր բոլոր քաջութիւնը, իր բոլոր համակերպութիւնը, ու պարապ պիտի ըլլան այդ բազմախայթ հոգիին դառնակսկիծ վէրքերը:

Դուք ալ, սիրելիդ իմ Պօղոս, տհաճօրէն պիտի լսէք թերեւս, անվերջանալի տրտունջներն ա՛յն անհասկնալիներուն՝ որոնք, երեւակայական տառապանքներէ ու մտացածին դառնութիւններէ յոգնած մարդկային ընկերութեան մէջ մտնելով համոզուած են թէ մա՛հն է իրենց բաժինը: Ցափրանքով ու տաղտկանքով համակուած, իրենց սիրտն ա՛յնչափ դիւրազգած է՝ որ չեն կրնար ապրիլ մարդոց մէջ. ամէն բան դժկամակութիւն ու զայրոյթ կ'ազդէ իրենց. զիրենք շրջապատողներէն ո՛չ մէկն արժանի է զիրենք ճանչնալու, ու իրենց սպառնութիւնն է իրենց միակ ապաստանը: Այս ժառանգազուրկներուն համար, որոնց խիր հառաչանքները մէկ մէկ պահանջագիր (réquisitoire, իտտիհա՛նամէ) են ճակատագրին դէմ, ցաւը կը ստանայ երջանկութեան մը հանգամանք. անոնք զոհ են վշտակցելու, վասն զի վշտակցութիւնը կ'արդարացնէ դառնութիւնը՝ ցնծագին կը տօնեն իրենց թշուառութիւններն այնպէս՝ որպէս թէ ատոնք Աստուածուստ իրենց եղած անիրաւութիւններ ըլլային, բստ որում Նախախնամութեան այս դժգոհներն երբեք ապահով չեն՝ իրաւունք ունենալու չափ:

Իր գոյութեան մէջ գտնուած յո՛ռի բաները համեմատել ուրիշներուն գոյութեան մէջ գտնուած լաւ բաներուն հետ, ահա ա՛յս կէտին մէջ կը կայանայ հասարակային անիրաւութիւնը: Մարդ, որպէս զի ճշմարտախօս ու անկեղծ ըլլայ, բացարձակօրէն պարտի անիծել կեանքը: Արդ՝ ինչո՞ւ համար չյարգենք կեանքին, քանի որ Աստուած մեզ պարգեւած է զայն, եւ քա՛նի որ Անոր անհուն բարութեան արդիւնքն՝ եղող այնքան գեղեցիկ բաներ մեզ հրաւէր կը կարդան զայն վայելելու: Միթէ Վերնախնամ Տեսչութիւնը անոր համար չզեղազարդած է երկիրը՝ որպէս զի անոր բնակիչներն խոժոռերեն ու արհամարհեն զայն: Ինչո՞ւ համար մեր տրտունջներով ապերախտութիւն յայտնենք: Ինչո՞ւ համար անհեծօրէն չհամակերպինք մեր ճակատագրին: Վերջապէս, ինչո՞ւ համար կեանքէն այնչափ դառնապէս տրտնջացողներն այնչափ երկիւղ կը զգան մեռնելու մասին:

Այս եւ ուրիշ շատ հարցումներու պատասխանը բոլորովին հեռի է անկեղծ ըլլալէ: Ոմանք երջանիկ են իրենց ըմբռնած կերպով, այնչափ՝ որչափ դուք ու ես, և չեն ուզեր այս մասին համաձայն ըլլալ մեզ. իսկ ոմանք իրենք իրենցմէ դժգոհ, նախախնամութեան վրայ կը ծանրացնեն իրենց անիրաւութիւններուն բեռը:

Որպէս զի դուք ալ անոնց պէս չընէք, սիրելիդ իմ Պօղոս, հոգ տարէք ձեր կեանքը կազմակերպելու, և հետեւեցէք Ժուպէրի խորհուրդին, «Մարդ շատ նեղութիւններէ զերծ պիտի մնար, եթէ թեւակոխէր ա՛յն կեանքին մէջ, որ սահմանուած է առանց ո՛ եւ է նկատումի առնելու՝ զմեզ ուրիշներէն զոհ ընելով հանդերձ, զմեզ մեր անձէն աւելի զոհ ընելու զգացումները»:

Մարդ խաղաղօրէն կ'ապրի իր խղճին հետ ու ո՛չ մարդերը, ոչ ալ իրերը կ'անիծէ, ստանալով այն փրկարար սովորութիւնն ինքնիրեն հարցնելու թէ ճշմարի՞տ է ինչ որ կ'ըսէ, արդարացի՞ է ինչ որ կը խորհի, բարի՞ է ինչ որ կը գործէ: Սոյն երրեակ պայմաններով, կարելի է հաճոյք զգալ կեանքէն ու առանց թաքուն մտածումի ըմբոշխնել այն քաղցրիկ յոյսերը՝ զորս Աստուած կ'ուղարկէ մեզ:

Վերջապէս, սիրելի բարեկամ, Օրիորդ Սքիւտէրի իրաւամբ կ'ըսէր. «Կեանքն ա՛յնչափ կարճատեւ է, որ չարժեր սիրտ հատցնել»:

ՆԱՄԱԿ Ը.

ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Իրօք դո՞ւք էք, սիրելիդ իմ Պօղոս, ձեր պատրանքներովն ու ձեր քսան տարիներովն հանդերձ, որ դիս կը կշտամբէք թէ լաւատես եմ: Ուրեմն կ'ուզէք որ կորսնցնեմ, առանց բնաւ մէկուն օգտակար ըլլալու, նկարագրիս մէջ մնացած զուարթութիւնն ու սրտիս մէ՛ջ մնացած երիտասարդութիւնը՝ ի՞նչ կ'ուզէք ինձմէ: Տրտում ու տխո՞ւր ըլլալ, մռայլ ու տխմա՞ր: Զէ՞ք տեսներ թէ նոյն իսկ, այն պարագային մէջ՝ ուր բնաւ անսացած չըլլայի իմ բնազդներուս, դարձեալ շատ լաւ հաշիւ մը ըրած պիտի ըլլայի:

Պէտք թոյլ տամ ձեզ որ ինծի նկատմամբ ու ինծի դէմ իրաւունք ունենաք լոկ այն օրը՝ ուր ապացուցանէք ինծի թէ իրերն այս աշխարհիս մէջ երկու երես չունին, մէկը լաւ, իսկ միւսը յոռի: Նոյն խորհրդաւոր շրջանակիս մէջ ձեզ խօսեցայ անոնց վրայ՝ որոնք կը յամառին յոռին միայն տեսնել. ըստ իս, այսպիսիները զուրկ են իմաստութենէ, ապերախտ են պարգեւալի ու ես կ'արգահատիմ անոնց վրայ: Զիս մի՛ չծաղկեցնի թէ ինծի պարտանք կը համարիմ ու հաճոյք կը զգամ դաշտապանելով պատւոյ անոնց՝ որոնք իրերուն մանաւանդ լաւ կողմը կը դիտեն: Այս պարագային մէջ, ատոնք ու ես շատ աւելի մօտ ենք ճշմարտութեան, քանի որ ո՛չ մեր գոյութիւնը կը վրդովենք ոչ ալ մեր նմանին գոյութիւնը:

Սոյն երկու ձգտումներուն մէջ միանգամայն վերապահելի բաժին մը կայ երեւակայութեան ի հաշիւ, պարագայ մը որ անվիճելի է, բայց ինչ որ փափաքիմ մատնացոյց ընել, — որովհետեւ ինձ սկզբնական եմ ձեզ պատուէրներ թելադրելու իրաւունքը — իմ առանձնայատուկ տաքինութեան, նոյն իսկ իր կիսաձմայ հատուածակողմին մէջէն, անշուշտ կ'արժէ ճշմարտութիւնն անոնց՝ որոնք, իրենք զիրենք համակրելի ընելու կամ թշուառ կարծելու մոլեք, զգաստացածներ, սկեպտիկներ ու հեգնասէրներ կը ձեւանան: «Ու է տարիքայ մը իր գեղեցիկ կողմէն չտեսնողը յոռի նկարիչ է, յոռի բարեկամ, յոռի սիրահար, նա չի կրնար մինչեւ ազնուութիւն բարձրացնել իր միտքն ու սիրտը»:

(Շարունակելի)